

આશીષ મંગલ યાચત બાલક મંગલ અનુગ્રહદૃષ્ટિ રહે,
તવ ગુણકો આદર્શ બનાકર હમ સબ મંગલમાલ લહે.

卐 સમ્યક્ત્વ જયંતી અંક 卐

કહાન સં. ૨૧
સં. ૨૦૫૭

[૬૮૮] * આત્મધર્મ *

[અંક-૯
વર્ષ-૫૭]

વીર સં. ૨૫૨૭
માર્ચ-૨૦૦૧

આગમ—મહાસાગરનાં અણમૂલાં રત્નો

❁ જીવને ચાર ગતિના ભવોમાં પરિભ્રમણ, જાતિ, જરા, મરણ, રોગ, શોક, કુળ, યોનિ, જીવસ્થાનો અને માર્ગણાસ્થાનો નથી. ૬૭૮.

(શ્રી કુંદકુંદાચાર્યદેવ, નિયમસાર, ગાથા-૪૨)

❁ ચૈતન્યમય તે ઉત્કૃષ્ટ જ્યોતિનું તત્પરતાથી ધ્યાન કરો કે જેના વિના વિદ્યમાન વિશ્વ પણ અવિદ્યમાનવત્ પ્રતિભાસે છે તથા જે ઉપસ્થિત હોતાં તે વિશ્વ નિશ્ચિતપણે યથાર્થ સ્વરૂપે પ્રતિભાસે છે. ૬૭૯.

(શ્રી પદ્મનંદિ આચાર્ય, પદ્મનંદિ પંચવિંશતિ, ધર્મોપદેશામૃત, શ્લોક-૧૨૯)

❁ જીવોને મારો અથવા ન મારો—કર્મબંધ અધ્યવસાનથી જ થાય છે. આ, નિશ્ચયનયે, જીવોના બંધનો સંક્ષેપ છે. ૬૮૦.

(શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય, સમયસાર, ગાથા-૨૬૨)

❁ હે યોગી ! જિસ ચિદાનંદ શુદ્ધાત્માકે નિશ્ચય કરકે નિજ સ્વભાવસે ભિન્ન દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભવ, ભાવરૂપ પાંચ પ્રકાર પરિવર્તનસ્વરૂપ સંસાર નહીં હૈ ઔર સંસારકે કારણ જો પ્રકૃતિ,સ્થિતિ, અનુભાગ, પ્રદેશરૂપ ચાર પ્રકારકા બંધ ભી નહીં હૈ, જો બંધ કેવલજ્ઞાનાદિ અનંત ચતુષ્ટયકી પ્રગટારૂપ મોક્ષ-પદાર્થસે જુદા હૈ ઉસ પરમાત્માકો તૂ મનમેં સે સબ લૌકિક વ્યવહારકો છોડકર તથા વીતરાગ-સમાધિમેં ઠહરકર જાન, અર્થાત્ ચિંતવન કર. ૬૮૧.

(શ્રી યોગીન્દ્રદેવ, પરમાત્મપ્રકાશ, અધિ.-૧, ગાથા-૪૬)

❁ સર્વજ્ઞ-વીતરાગમાં અને આ સ્વવશ યોગીમાં ક્યારેય કાંઈ પણ ભેદ નથી; છતાં અરેરે ! આપણે જડ છીએ કે તેમનામાં ભેદ ગણીએ છીએ. ૬૮૨.

(શ્રી પદ્મપ્રભમલધારીદેવ, નિયમસાર-ટીકા, શ્લોક-૨૫૩)

❁ ખરેખર એક વસ્તુની બીજી વસ્તુ નથી (એક વસ્તુની બીજી વસ્તુ કાંઈ સંબંધી નથી) કારણ કે બંનેના પ્રદેશો ભિન્ન હોવાથી તેમને એકસત્તાની અનુપપત્તિ છે (અર્થાત્ બન્નેની સત્તા જુદી જુદી છે); અને એ રીતે એક વસ્તુની બીજી વસ્તુ નહિ હોવાથી એક સાથે બીજીને આધારાધેયસંબંધ પણ નથી જ. તેથી (દરેક વસ્તુને) પોતાના સ્વરૂપમાં પ્રતિષ્ઠારૂપ જ આધારાધેયસંબંધ છે. ૬૮૩.

(શ્રી અમૃતચંદ્રાચાર્ય, સમયસાર-ટીકા, ગાથા-૧૮૧-૧૮૩)

કહાન
સંવત-૨૧
વર્ષ-૫૭
અંક-૯
[૬૮૯]

વીર
સંવત
૨૫૨૭
સં. ૨૦૫૭
MARCH
A.D. 2001

પ્રશમમૂર્તિ પૂજ્ય બહેનશ્રી ચંપાબેનના શ્રીમુખેથી વિવિધ પ્રસંગે વહેલાં

* તત્ત્વબોધક વચનામૃત *

* આત્માને ગ્રહણ કરવા પોતાની વિશેષ પાત્રતા હોવી જોઈએ *

આત્માને ગ્રહણ કરવા પોતાની વિશેષ પાત્રતા હોવી જોઈએ. કોઈ જાતની અન્યમાં તન્મયતા ન થાય, આત્માની મહિમા છૂટીને બહારની કોઈ મહિમા ન આવે, બહારની કોઈ વસ્તુ આશ્ચર્યભૂત ન લાગે, એક પોતાનો આત્મા જ આશ્ચર્યકારી ને સર્વોત્કૃષ્ટ લાગે, આત્મા કરતાં કોઈ ચીજની મહિમા વધી ન જાય, દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુ અને એક આત્મા તેના કરતાં બીજું કાંઈ વિશેષ લાગે નહિ, એવી પાત્રતા હોવી જોઈએ. બહારના નિષ્પ્રયોજન પ્રસંગોમાં કે કષાયોના રસમાં વિશેષ એકત્વ-તન્મય થઈ જાય, તે બધું આત્માર્થીને-પાત્રતાવાળાને ન હોય. જેને આત્માનું પ્રયોજન છે તેને પર સાથેનું એકત્વ મંદ પડી જાય છે,—અનંતાનુબંધીનો બધો રસ મંદ પડી જાય છે.

આત્માર્થીને તત્ત્વ કેમ ગ્રહણ થાય ? તે જાતની જિજ્ઞાસા રહ્યા કરે છે. તેને બહારમાં ક્યાંય વિશેષ તન્મયતા થઈ જતી નથી. આત્માની મુખ્યતા છૂટીને ક્યાંય સંસારી કાર્યોમાં વિશેષ,—વધારે પડતો રસ આવી જતો નથી. તેને આત્માનું જ પ્રયોજન રહે છે. એવી તેની પાત્રતા હોય છે.

શ્રીમદ્જ્ઞમાં આવે છે ને ? કે વિશાળબુદ્ધિ, મધ્યસ્થતા, સરળતા ને જિતેન્દ્રિયપણું તે બધું તત્ત્વ પામવાનું ઉત્તમ પાત્ર છે. આત્માર્થી ક્યાંય રાગમાં ખેંચાય નહિ, અને દ્વેષમાં ખેદાય નહિ, બધામાં મધ્યસ્થ રહે. તેને બધા રાગ-દ્વેષ છૂટી નથી જતા, પણ બધો રસ છૂટી જાય છે, બધું મર્યાદામાં આવી જાય છે. સમ્યગ્દર્શન થાય એટલે

બધાથી જુદો પડી જાય અને તેને તો બધું મર્યાદામાં આવી જાય છે. જ્ઞાનીને અનંતાનુબંધીનો રસ છૂટી ગયો છે, બધાથી ન્યારો થઈ ગયો છે અને ભેદજ્ઞાન છે તેને લઈને વધારે પડતો જોડાતો નથી, એકત્વ થતો નથી, પણ જુદો જ રહે છે. તેને જ્ઞાયકતાની ધારા ચાલે છે. પાત્રતાવાળો પણ આત્મા પ્રગટ કરવો છે એટલે બધેથી રસ તોડે છે ને ક્યાંય વિશેષ તન્મય થતો નથી. કોઈ વિકલ્પોમાં કે કોઈ બહારનાં કાર્યોમાં કે કોઈપણ જાતના ઘર-કુટુંબ વગેરેમાં તે વિશેષ તન્મય થતો નથી. “કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ” માત્ર મુક્તિની-મોક્ષની અભિલાષા તેને રહે છે. દરેક કાર્યમાં આત્માનું જ પ્રયોજન તેને રહે છે.

જેને આત્માનું પ્રયોજન હોય તે પોતાનાં આંતરિક પરિણામ સમજી શકે છે

જેને આત્માનું પ્રયોજન મુખ્ય છે તેને જિતેન્દ્રિયતા-સરળતા આદિ બધું હોય છે. જેને આત્માનું પ્રયોજન હોય તે પોતાનાં આંતરિક પરિણામ સમજી શકે છે, તેથી વધારે પડતો ક્યાંય લેપાતો નથી, આત્માને છોડીને ક્યાંય વિશેષ રસ આવતો નથી અને તેને પોતાનો આત્મા જ સર્વોત્કૃષ્ટ રહે છે. પોતાને આત્મા ન મળે ત્યાં સુધી મને આત્મા કેમ મળે તેવી ભાવના રહે છે, આ બધું નિઃસાર લાગે છે, ક્યાંય વિશેષ રસ આવતો નથી અને આત્માનું જ કરવા જેવું ભાસે છે. તે જીવ બધો વિચાર કરી આ જ્ઞાનસ્વભાવ તે જ હું છું તેમ નિર્ણય કરે છે. નિર્ણય કર્યો હોય, પણ અંદરથી જો રુચિ મંદ પડી જાય તો નિર્ણયમાં ફેર પડી જાય છે. પરંતુ જો પુરુષાર્થ, આત્મા તરફની જિજ્ઞાસા-ભાવના-લગની એવી ને એવી હોય તો નિર્ણયમાં ફેર પડતો નથી. દરેક ઠેકાણે પુરુષાર્થ તો હોય જ છે. સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત થયા પછી સાધકદશામાં પણ નિરંતર પુરુષાર્થ હોય છે, તો જેને આત્માની રુચિ થઈ તેને પણ પુરુષાર્થ તો સાથે જ હોય. જેણે અંતરમાંથી નક્કી કર્યું કે આત્માનું જ કરવા જેવું છે, તેનો નિર્ણય ફરતો નથી.

*** અંદરની તીવ્ર રુચિ અને લગની લાગે તો કાર્ય થાય ***

શ્રદ્ધા પલટાવવાનું કાર્ય તો અંદરથી શ્રદ્ધા પલટે તો થાય ને? તે બહિર્લક્ષે બહારમાં બધું કર્યા કરે છે, પણ અંતર પરિણમન પલટાવે, યથાર્થ શ્રદ્ધા કરે તથા જેવો સ્વભાવ છે તેવો અંદરથી ઓળખે તો કાર્ય થાય. અંતરની શ્રદ્ધા અંતર પલટાથી થાય. તે બહારથી વિચારથી નક્કી કરે, તોપણ અંતરમાં પલટવું તે રહી જાય છે. બહારથી તો બધું કરે છે, પણ અંદરની તીવ્ર રુચિ અને લગની લાગે તો કાર્ય થાય.

અંતર પલટો કરવો તે પોતાના હાથની વાત છે, પોતે કરે તો થાય. અર્થાત્ જ્ઞાનસ્વભાવને ઓળખી પુરુષાર્થ કરે તો થાય.

*** બહારની રુચિ અને રસ હોય તો આ ન થાય ***

શિવભૂતિ મુનિને ગુરુએ માતુષ-મારુષ એમ કહ્યું, પરંતુ એટલું પણ તેઓ ભૂલી ગયા અને તુષ-માષ થઈ ગયું. ત્યાં એક બાઈ દાળ ધોતી હતી. તે ફોતરાં અને દાળ જોઈને તેમને થયું કે ફોતરાં જુદાં છે અને દાળ જુદી છે. અને તે ઉપરથી યાદ આવ્યું કે મારા ગુરુએ એમ કહ્યું છે કે આત્મા જુદો છે ને શરીર, વિભાવ-રાગ-દ્વેષાદિ જુદા છે. આ રીતે મારો સ્વભાવ જુદો છે એમ પ્રયોજનભૂત ગ્રહણ કરી લીધું અને અંતરમાં ઊતરી ગયા. આમ વધારે શાસ્ત્ર-અભ્યાસની જરૂર નથી, પણ અંદરની લગની, અંદરનો પુરુષાર્થ અને રુચિની જરૂર છે. તે યથાર્થ સમજે તો થાય અને આત્માનું અસ્તિત્વ ગ્રહણ કરે તો થાય. અંતરસ્વરૂપ સમજવાની જરૂર છે. આત્મા બીજાથી જુદો છે, તે જ્ઞાયક છે, આનંદથી ભરેલો છે, મહિમાવંત છે, તે કોઈ જુદું જ તત્ત્વ છે એમ અંતરમાંથી સમજે તો થાય. જિનેન્દ્રદેવે પૂર્ણતા કેમ કરી, ગુરુ કેવી રીતે સાધના કરી રહ્યા છે, શાસ્ત્રમાં શું વાત આવે છે, સમજાવનાર ગુરુ શું કરી રહ્યા છે, શું માર્ગ બતાવી રહ્યા છે તે પોતે ગ્રહણ કરે. પ્રયોજનભૂત-મૂળભૂત વાત ગ્રહણ કરે તો પમાય તેવું છે. વિશેષ શાસ્ત્રાભ્યાસ કરે તો જ પમાય એમ નથી, દિવસ અને રાત લગની લાગવી જોઈએ. બહારની રુચિ અને રસ હોય તો આ ન થાય, પણ આત્માનો રસ લાગવો જોઈએ. આ બહારનું બધું અંતરમાં નીરસ લાગે, અર્થાત્ અંતરમાંથી તેનો બધો રસ છૂટી જાય, તેની મહિમા છૂટી જાય તો આત્મપ્રાપ્તિ થાય. રસ એક આત્માનો લાગે, બીજી મહિમા છૂટી જાય, તથા સંસાર મહિમાવંત નથી, પણ મહિમાવંત મારો આત્મા જ છે એવું અંતરમાંથી લાગે તો થાય. મૂળ પ્રયોજનભૂત આત્માના સ્વભાવને ઓળખે એટલે કે મારા દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય શું છે એમ મૂળ પ્રયોજનભૂત સ્વરૂપ સમજે તો આત્મા પમાય. તેના પુરુષાર્થમાં ખામી છે, પણ અંદરની ખરી લગની લાગે તો વારે વારે પુરુષાર્થ કરે, વારંવાર પુરુષાર્થ થાય. સાચી રુચિ હોય તો વારે વારે પુરુષાર્થ થયા જ કરે. જો રુચિ મંદ પડે તો વારંવાર પુરુષાર્થ કરી ઉગ્ર કરે. લગની અંદરથી લાગવી જોઈએ. આત્માની લગની અંદરથી લાગે તેને ક્યાંય ચેન પડે નહિ.

*** લગની લાગે અને પુરુષાર્થ ન ઊપડે એવું બને જ નહિ ***

લગની લાગે અને પુરુષાર્થ ન ઊપડે એવું બને જ નહિ, અને પુરુષાર્થ ન ઊપડે તો લગની જ લાગી નથી. અંદરથી તૃષ્ણા લાગી હોય તો તે પાણી ગોતવાનો

પ્રયત્ન કર્યા વગર રહે જ નહિ; પણ અંદર તરસ જ લાગી નથી. લગની લાગે તો પુરુષાર્થ થાય જ અને તો માર્ગ મળ્યા વગર રહે જ નહિ. ગુરુદેવે વિધિ ઘણી સ્પષ્ટતાથી બતાવી છે, પણ પોતાને અંદરથી લાગે તો વિધિ ગોતે ને ? ખરેખર લગની લાગી જ નથી. વિધિ એક જ છે કે આત્માને ઓળખવો, આત્માનું અસ્તિત્વ ગ્રહણ કરવું. આત્મા કોણ છે ? આત્મા શાશ્વત છે તે કઈ રીતે છે ? વગેરે વિચાર કરીને નક્કી કરે અને એકત્વબુદ્ધિ તોડવાનો પ્રયત્ન કરે. પરમાર્થ પંથ એક જ છે, પણ તે પોતે કરતો નથી.

અંદરથી આત્માની મીઠાશ અને તેની જરૂરિયાત લાગે તો પુરુષાર્થ થાય

આત્મા બધાથી જુદો કોઈ અપૂર્વ છે એમ આત્માને ઓળખે તો ભવનો અંત થાય. ગુરુદેવે જ્ઞાયકને ઓળખવાનો માર્ગ બતાવ્યો છે તેને ઓળખે તો ભવનો અંત થાય. આત્માની મીઠાશ લાગવી જોઈએ. અંદરથી આત્માની મીઠાશ અને તેની જરૂરિયાત લાગે તો પુરુષાર્થ થાય. આત્માની મીઠાશ લાગતી નથી, અને બહારની મીઠાશ લાગે છે તો બહારનું મળે છે. અને જો આત્માની મીઠાશ લાગે છે તો આત્મા મળે છે. આત્માની મીઠાશ લાગતી નથી તો આત્મા ક્યાંથી મળે ? તેને અંતરથી આત્માની અપૂર્વતા લાગવી જોઈએ. જેમ ભગવાન કોઈ જુદા છે તેમ મારો આત્મા ભગવાન જેવો છે—આમ ઓળખે તો આગળ જવાય.

*** પહેલાં નિર્ણય બુદ્ધિપૂર્વક થાય છે ***

પહેલાં નિર્ણય બુદ્ધિપૂર્વક થાય છે. તેને અંતરમાંથી એવી શ્રદ્ધા (-વિશ્વાસ) આવી જાય છે કે આ હું જ્ઞાયક છું. અને આ જ્ઞાયકને ગ્રહણ કરી તેમાં તીવ્રતા-ઉગ્રતા કરવાથી અવશ્ય આગળ જવાશે એવો નિર્ણય તેને આવી જાય છે. જ્ઞાયકના મૂળમાંથી સ્વભાવ ગ્રહણ થાય છે કે જ્ઞાયક આ જ છે, આ વિભાવ છે; આ પર છે, આ સ્વભાવ છે અને તે સ્વભાવને ગ્રહણ કરવાથી અંતરમાંથી શાંતિ અને આનંદ આવશે. આ જ્ઞાયકને જ ગ્રહણ કરવાનો છે, તેના પુરુષાર્થને ઉગ્ર કરવાથી અવશ્ય આમાંથી સ્વાનુભૂતિ પ્રગટ થશે એવો જોરદાર નિર્ણય પ્રથમ હોય છે અને સ્વાનુભૂતિ પછી ભેદજ્ઞાનની ધારા સહજ વર્તે છે. પહેલાં નિર્ણય હોય છે, પણ ભેદજ્ઞાનની સહજ ધારા હોતી નથી. તેને જ્ઞાયક ગ્રહણ થાય અને છૂટી પણ જાય, પુરુષાર્થની એવી તીવ્રતા-મંદતા થયા કરે. પણ નિર્ણય જોરદાર હોય છે કે આવી જાતનો પુરુષાર્થ કરવાથી—આ જ્ઞાયકની ઉગ્રતા કરવાથી—અવશ્ય માર્ગે જવાશે.

સ્વાનુભૂતિ પછી તેને જ્ઞાયકની ધારા સહજ જોરદાર રહે છે. ક્ષણે ક્ષણે ગમે ત્યાં ઉપયોગ બહાર જાય તથા અનેક જાતના વિભાવના વિકલ્પ આવે, તોપણ જ્ઞાયકની ધારા વર્તે છે, જ્ઞાયક ક્ષણે ને ક્ષણે જુદો ને જુદો રહે છે. બહારથી ગમે તે કાર્ય થતું હોય અને અંતરમાં ગમે તે વિકલ્પ આવતા હોય તો પણ જ્ઞાયક તેનાથી ન્યારો અને ન્યારો રહે છે, જ્ઞાયકધારાની પરિણતિ જુદી જ રહે છે. ખાતાં-પીતાં, હાલતાં-ચાલતાં, સૂતાં-જાગતાં, એમ કોઈ પણ કાર્યમાં નિરંતર ભેદજ્ઞાનની ધારા રહે છે. તે ભેગો થતો જ નથી એવી સહજ ધારા રહે છે.

મુમુક્ષુને પહેલાં તો માત્ર નિર્ણય હોય છે, સહજ ધારા હોતી નથી, પણ નિર્ણય એવો હોય છે કે આ જ્ઞાયકને ગ્રહણ કરવાથી અને તેની ઉગ્રતા કરવાથી અર્થાત્ ભેદજ્ઞાન કરવાથી અવશ્ય સ્વાનુભૂતિ થશે. તેની ભેદજ્ઞાનધારા ટકતી નથી કારણ કે સહજ નથી, છતાં તેની ઉગ્રતા કરતાં કરતાં સ્વાનુભૂતિ થશે એવો નિર્ણય છે.

*** વસ્તુ ઉપર દૃષ્ટિ સ્થાપતાં પર્યાયમાં આત્મા રમતો પ્રગટ થાય છે ***

વસ્તુ ઉપર દૃષ્ટિ સ્થાપતાં પર્યાયમાં આત્મા રમતો પ્રગટ થાય છે. અનંતગુણસાગર આત્મા છે તે કોઈ જુદો જ છે, અદ્ભુત છે, ચમત્કારિક છે. સ્વાનુભૂતિમાં વિચારવું નથી પડતું કે ગોખવું નથી પડતું. પોતાના સ્વભાવમાં જ રમતો તે પ્રગટ થાય છે. કેમકે તે તેનો સ્વભાવ જ છે. તેનો રમ્ય-રમતો સ્વભાવ છે. વિકલ્પ છૂટતાં સહજ પ્રગટ થાય એવો જ તેનો સ્વભાવ છે. અનંતગુણ-પર્યાયમાં રમવું તે આત્માનો સહજ સ્વભાવ છે. મૂળ વસ્તુ પોતે પોતારૂપે રહીને પોતાના ગુણ-પર્યાયમાં રમે છે. તે તેનો સ્વભાવ જ છે.

*** શ્રદ્ધાનું બળ બરાબર રાખે તો આગળ જવાશે ***

આત્માના હેતુએ (બ્રહ્મચર્યની) પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તે સારી વાત છે. તેમાં હવે આગળ વધવાનું છે. જે જિજ્ઞાસુ હોય તેની ભાવના કાંઈ નિષ્ફળ થોડી જવાની છે? ફળવાની છે. પોતાના આત્માના ધ્યેયે પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તેમાં સમ્યગ્દર્શનનો પુરુષાર્થ થાય તે સારી વાત છે—નહિ તો ઊંડાં સંસ્કાર પડે તે પણ લાભનું કારણ છે. શાસ્ત્રમાં આવે છે કે કરી શકે તો ધ્યાનમય પ્રતિક્રમણ કરજે અને ન બની શકે તો કર્તવ્ય છે કે શ્રદ્ધા કરજે, શ્રદ્ધામાં ફેરફાર કરીશ નહિ. શ્રદ્ધાનું બળ બરાબર રાખે તો આગળ જવાશે. જ્ઞાયકના માર્ગ સિવાય બીજો કોઈ માર્ગ નથી. ક્રિયાકાંડનો કોઈ માર્ગ નથી, માર્ગ અંતરનો છે. જ્ઞાયકની શ્રદ્ધા કરવી, ભેદજ્ઞાન કરવું, દ્રવ્ય ઉપર દૃષ્ટિ કરવી એટલે

કે શરીર અને વિકલ્પથી પોતાનો સ્વભાવ જુદો છે, એમ જ્ઞાયકને તારવી લેવો. તે એક જ માર્ગ છે, બીજો કોઈ માર્ગ નથી. બધા વિભાવથી પોતે જુદો છે, વિભાવ પોતાનો સ્વભાવ જ નથી એમ ભેદજ્ઞાનની નિરંતર ધારા કરવા જેવી છે. દેવ-ગુરુએ જે બતાવ્યું છે તે કરવાનું છે. દેવ-ગુરુની શ્રદ્ધા અને આત્માની શ્રદ્ધા કરજે.

દેવ-ગુરુનું સાન્નિધ્ય મળ્યું તે મહાભાગ્યની વાત છે. તેમની મહિમા કરવી ને જ્ઞાયકની મહિમા કરવી. જ્ઞાયક મહિમાવંત છે, તેના ઊંડા સંસ્કાર નાખજે. પરિણતિ પ્રગટ થાય તો સારી વાત છે, નહિ તો શ્રદ્ધા કર્તવ્ય છે. ગુરુદેવના પ્રતાપે આત્માનું કલ્યાણ કરવા (અહીં) બધા ભેગા થઈ ગયા છે.

આ ભવમાં બધી તૈયારી કરી લેવી અને પુરુષાર્થ કરવો. ગુરુદેવની દેશનાલબ્ધિ મળી છે તો એવાં ઊંડાં બીજડાં નાખવાં કે તરત ફાલી જાય.

* પોતાના ચૈતન્યનું અસ્તિત્વ ગ્રહણ કરવું *

આશ્રય એટલે પોતાના ચૈતન્યનું અસ્તિત્વ ગ્રહણ કરવું. આ ચૈતન્ય હું છું, આ વિભાવાદિ હું નથી, એમ પોતાના અસ્તિત્વને ગ્રહણ કરીને તેમાં સ્થિર ઊભા રહેવું. વિભાવથી દૃષ્ટિ ઉઠાવી ચૈતન્યમય જ્ઞાયકનું જે અસ્તિત્વ છે તે જ હું છું એમ પોતાના જ્ઞાનસ્વભાવને ગ્રહણ કરે. આ વિભાવની સાથે જે જ્ઞાન છે તે વિભાવમિશ્રિત જ્ઞાન હું નહિ, પણ એકલું જે જ્ઞાન છે તેને જ્ઞાનલક્ષણ દ્વારા ગ્રહણ કરે. જ્ઞાનથી ભરેલું ચૈતન્ય દ્રવ્ય તે જ હું છું એમ પોતાના અસ્તિત્વને ગ્રહણ કરી, તેમાં દૃષ્ટિને સ્થાપે અને તેમાં લીનતા કરે. આ રીતે તેનું આલંબન દ્રવ્ય જ છે, બીજું કોઈ નથી. ભગવાને અને ગુરુદેવે બતાવ્યું છે કે જે કોઈ મોક્ષે ગયા છે તે બધા આ એક જ ઉપાયે ગયા છે, બીજો કોઈ ઉપાય નથી. વિભાવની પરિણતિ બહારમાં જાય તો વારંવાર ચૈતન્યનું અસ્તિત્વ ગ્રહણ કરે કે જ્ઞાયક તે હું.

જ્ઞાનગુણ એવો અસાધારણ છે કે તે લક્ષમાં-ખ્યાલ આવે છે. બીજા કેટલાક ગુણો પણ અસાધારણ છે, પરંતુ તે ખ્યાલમાં આવતા નથી. તેથી જ્ઞાન લક્ષણ મુખ્ય છે. બીજા પદાર્થમાં જાણવાનું લક્ષણ નથી, જાણવાનું લક્ષણ એક આત્મામાં છે. તેથી જાણવાના લક્ષણ ઉપરથી પોતાનું અસ્તિત્વ ગ્રહણ કરે કે આ જાણવાનું જે લક્ષણ છે તે લક્ષણવાળો હું ચૈતન્ય છું. તે જ્ઞાનની સાથે જીવમાં અનંતગુણ પણ છે તેથી જ્ઞાનગુણથી આખો આત્મા ગ્રહણ કરે. આનંદગુણ-સુખગુણ પણ તેમાં છે, પણ તે આનંદ એવો વિશેષગુણ નથી કે જેથી દ્રવ્ય પકડાય. જ્ઞાન જ એવો વિશેષ અસાધારણ

સ્વભાવ છે કે તેનાથી આત્મા ગ્રહણ થઈ શકે છે. આ બહારનું જાણ્યું, આ જ્ઞેયને જાણ્યું, આ જાણ્યું તે જ્ઞાન એમ નહિ પણ તે જ્ઞાન ક્યાંથી આવે છે ? તે જ્ઞાનનો ધરનારો કોણ છે ? જ્ઞાનનું અસ્તિત્વ ક્યા દ્રવ્યમાં રહેલું છે ? એમ તે દ્રવ્યને ગ્રહણ કરે. જ્ઞેયાશ્રિત જ્ઞાન હું નહિ, પરંતુ હું સ્વયં જ્ઞાનસ્વરૂપ છું, જ્ઞાનનો ધરનારો ચૈતન્ય છું એમ તેને ગ્રહણ કરવો.

*** જ્ઞાનથી ભરેલો ચૈતન્ય ચમત્કારી દેવ પોતે બિરાજે છે ***

વિકલ્પ છૂટીને અંતરમાં આનંદનું વેદન આવે તે પોતે જ અનુભવી શકે છે. અનંતગુણથી ભરેલો આત્મા છે તેમાં તેનો ઉપયોગ સ્વાનુભૂતિ થતાં લીન થઈ જાય છે અને વિકલ્પ છૂટી જાય છે. વિકલ્પની આકુળતા છૂટીને ઉપયોગ સ્વરૂપમાં જામી જાય એવી સ્વાનુભૂતિ વચનમાં અમુક પ્રકારે આવે છે, બાકી તો જે વેદે તે જાણી શકે છે. તે દશા થતાં આખી દિશા બદલાઈ જાય છે. જે બહારની-વિભાવની દિશા હતી તે પલટાઈને સ્વભાવની દિશામાં, વિકલ્પ છૂટીને નિર્વિકલ્પ એવી-કોઈ જુદી દુનિયામાં- ચાલ્યો જાય છે. આ વિભાવની દુનિયામાં નહિ, પણ અલૌકિક દુનિયામાં તે ચાલ્યો જાય છે અને સ્વભાવમાં તલ્લીન-એકદમ લીન થઈ જાય છે. સ્વાનુભૂતિમાં જેવો સ્વભાવ છે તેવી જાતની પરિણતિ થઈ જાય છે. તે અનુભૂતિ વેદનમાં આવે છે તેથી જાણી શકાય છે, વેદી શકાય છે પણ કહી શકાય નહિ. આનંદથી-જ્ઞાનથી ભરેલો ચૈતન્ય ચમત્કારી દેવ પોતે બિરાજે છે તેની સ્વાનુભૂતિ થાય છે. જેવો સિદ્ધભગવાનને આનંદ છે તેનો અંશ સ્વાનુભૂતિમાં આવે છે. તે વખતે અનુપમ ગુણનો ભંડાર, અનુપમ આનંદથી ભરેલો આત્મા અનુપમ આનંદનું વેદન કરે છે. વિભાવદશામાં આનંદ નથી કેમકે તેમાં જ્ઞાન આકુળતાવાળું છે. જ્યારે સ્વાનુભૂતિમાં નિરાકુળ સ્વરૂપ આત્મા અનુપમ આનંદથી ભરેલા એવા પોતાના આત્માનું વેદન કરે છે.

*** મૂળ વસ્તુમાં કાંઈ અશુદ્ધતા પેસતી નથી ***

દ્રવ્ય જે મૂળ વસ્તુ છે, તેમાં અશુદ્ધતા પેસી જાય તો દ્રવ્યના સ્વભાવનો નાશ થઈ જાય. મૂળ વસ્તુમાં કાંઈ અશુદ્ધતા પેસતી નથી, અશુદ્ધતા ઉપર ઉપર રહે છે. જેમ સ્ફટિક નિર્મળ છે તેની અંદરમાં લાલ-પીળું પેસી જાય તો સ્ફટિક જ રહે નહિ. પણ લાલ-પીળું ઉપર-ઉપરનાં પ્રતિબિંબો છે. સ્ફટિકમાં પ્રતિબિંબો ઉપર ઉપર રહે છે, પણ અંદરમાં પેસતાં નથી, મૂળમાં-તળમાં પ્રતિબિંબ જતું નથી. તેમ દ્રવ્ય પોતે શુદ્ધ રહે છે અને પર્યાય ઉપર-ઉપર રહીને તેમાં બધી મલિનતા થાય છે. આ મલિનતા

અનાદિના કર્મનો સંયોગ અને પુરુષાર્થની નબળાઈને લઈને થાય છે. તેમાં મૂળ વસ્તુમાં શુદ્ધતા રહે છે અને પર્યાયમાં અશુદ્ધતા થાય છે. અનાદિથી વસ્તુ એવી છે. જેમ પાણી સ્વભાવે નિર્મળ છે, તેમાં કાદવના નિમિત્તે મલિનતા થાય છે. તો પણ મૂળમાંથી શુદ્ધતા જતી નથી. બધી મલિનતા ઉપર ઉપર થાય છે. મૂળ વસ્તુ છે તેમાં અશુદ્ધતા પેસતી નથી ઉપર ઉપર રહે છે, તો પણ અજ્ઞાની માની લે છે કે મારામાં અશુદ્ધતા પેસી ગઈ છે. આવી રીતે બે ભાગ છે કે દ્રવ્ય એ તેનું મૂળ તળ છે અને ઉપર ઉપર પર્યાયો છે. જ્ઞાયક સ્વભાવ એવો છે કે તેના મૂળમાં અશુદ્ધતા થતી નથી, પણ તેની પરિણતિ અશુદ્ધરૂપે થાય છે અને એને પલટાવી શકાય છે.

* જ્ઞાયક પોતે જ છે *

મૂળ તળ હાથમાં આવી જાય તો બધું સહેલું છે, બધા વિભાવભાવ ઉપર ઉપર તરે છે, તેથી મૂળ આત્માને જાણે કે હું અધિક (બધાથી જુદો) જ્ઞાયક છું. જ્ઞાયક પોતે જ છે, બીજો નથી કે જેથી તેને (જાણવું) દુષ્કર પડે. પોતે પોતાથી પોતાને ભૂલ્યો છે તો હવે પોતા તરફ પરિણતિ વળે તો મલિનતા છૂટી જાય અને ભેદજ્ઞાન થાય.

ઊંડા દેહ સંસ્કાર નાખે તો ભાવિમાં કાર્યકારી થયા વગર રહે જ નહિ

પોતાના ઊંડા સંસ્કાર હોય તો ભાવિમાં કાર્યકારી થાય. પોતે કારણ યથાર્થ આપ્યું હોય તો કાર્ય થાય જ, પણ કારણ ઉપર ઉપરથી આપે તો કાર્ય ન થાય. પોતે અંદરથી આ કરવું જ છે, આ કર્યે જ છૂટકો છે, એવા ઊંડા દેહ સંસ્કાર નાખે તો ભાવિમાં કાર્યકારી થયા વગર રહે જ નહિ. જો તેને યથાર્થ દેશના ગ્રહણ થઈ હોય તો ગમે ત્યારે અંદરથી પલટો ખાધા વગર રહેતો જ નથી. કોઈને વહેલું થાય ને કોઈને મોહું થાય, પણ તેને અનંતકાળ ન હોય. જેને ઊંડી રુચિ થઈ તેને કાળ મર્યાદિત થઈ જાય છે, સંસાર પરિત થઈ જાય છે.

* મુનિરાજને જ્ઞાયકધારા તો નિરંતર ચાલુ જ હોય છે *

મુનિરાજ પોતાની મુનિદેશાની મર્યાદા છોડી બહાર જતા નથી, આત્મામાં સાતમા ગુણસ્થાને અંતર્મુહૂર્તે અંદર જાય ને બહાર આવે, પાછા અંદર જાય ને બહાર આવે. તેઓ બહાર આવે ત્યારે દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુ વગેરેના શુભ વિકલ્પ હોય છે. છતાં તેમાં પણ ઝાઝીવાર રોકાતા નથી, તરત અંતરમાં ચાલ્યા જાય છે. અંદર કાણે કાણે છઠ્ઠા-સાતમા ગુણસ્થાનમાં ઝૂલતા હોય છે. વિકલ્પની દશામાં-શુભભાવમાં ઝાઝીવાર

રોકાતા નથી. તેઓ શાસ્ત્ર લખે છે તેમાં એટલો બધો રસ ન ચડી જાય કે સાતમું ગુણસ્થાન ન આવે. મુનિરાજને જ્ઞાયકધારા તો નિરંતર ચાલુ જ હોય છે પરંતુ શાસ્ત્ર રચતા હોય, ભગવાનનાં સ્તોત્ર રચતા હોય, ભગવાનનાં સ્તોત્ર બોલતા હોય કે ઉપદેશ દેતા હોય તે બધામાં એવો રસ ન લાગી જાય કે આત્મામાં લીનતા કરવાનું છૂટી જાય. મુનિપણની મર્યાદા છૂટે એમ ન બને. વિકલ્પ વખતે પણ મુનિના પંચમહાવ્રતનાં જે કાર્યો હોય તેની મર્યાદામાં ઊભાં હોય. ગૃહસ્થનાં કાર્યો હોય તેવાં કાર્યોમાં તેઓ જોડાય નહિ. ગૃહસ્થો સાથે વિશેષ વાતો કરવી, કોઈ કાર્યમાં જોડાવું, કોઈ વ્યવસ્થામાં જોડાવું—એવું કાર્ય મુનિને હોતું નથી. જો આવું કાર્ય કરે તો તેમની મુનિદશા છૂટી જાય. શુભભાવમાં વિશેષ રોકાતા નથી. અંદર શુભનો રસ લાગી જાય અને અપ્રમત્તદશા ન આવે એવું બનતું નથી.

શાસ્ત્રમાં આવે છે કે તમે બધાનો (શુભાશુભ બંને ભાવોનો) નિષેધ કરો છો તો મુનિ કોના આશ્રયે મુનિપણું પાળશે ? ત્યાં કહ્યું છે કે મુનિ કાંઈ અશરણ નથી, તેમને આત્માનું શરણ છે. તેઓ આત્માના અમૃતમાં નિરંતર લીન છે, તેમને આત્માનું જ શરણ છે. બહાર શુભભાવો આવે તે બધાનો નિષેધ છે તો મુનિપણું કોના આધારે પાળશે ? મુનિઓ વારંવાર—વારંવાર (અંતર્મુહૂર્ત—અંતર્મુહૂર્ત) સ્વરૂપમાં જાય છે ને તેના આધારે મુનિપણું પાળે છે. મુનિદશા એવી છે કે શુભમાં વધારે રોકાય અને અપ્રમત્તદશા ન આવે તો મુનિદશા છૂટી જાય છે. મર્યાદા છૂટે નહિ એવા યોગ્ય શુભભાવો મુનિને હોય છે, ગૃહસ્થને તેને યોગ્ય હોય છે અને સમ્યગ્દષ્ટિને તેને યોગ્ય ભાવ હોય છે. એવી મર્યાદા છે. મુનિરાજ છઠા-સાતમા ગુણસ્થાનમાં ઝૂલતા હોય છે અને પછી શ્રેણી માંડે છે. કોઈ તે ભવે મોક્ષ જાય છે અને કોઈ પછી મોક્ષ જાય છે. એવી મુનિની દશા છે.

*** અનુભૂતિ થતાં જગતથી ન્યારો કોઈ અનુપમ આનંદ થાય છે ***

અનુભૂતિના કાળે ભેદનું લક્ષ્ય છૂટીને આત્માના દરેક પ્રદેશે આનંદ પ્રગટે છે. તે આનંદ સિદ્ધભગવાનને પૂર્ણ પ્રગટ થયો છે; સમ્યગ્દષ્ટિને અંશે વેદાય છે; છતાં જાત સિદ્ધભગવાન જેવી જ છે. તે આનંદગુણ આત્માના અસંખ્યપ્રદેશમાં વ્યાપેલો છે. તેની અનુભૂતિ થતાં વિકલ્પ છૂટી જાય છે અને જગતથી ન્યારો કોઈ અનુપમ આનંદ થાય છે. તેને જગતની કોઈ ઉપમા લાગુ પડતી નથી. તે આનંદનો ઈન્દ્રની પદવીના, ચક્રવર્તીની પદવીના કે બીજા કોઈ આનંદની સાથે મેળ ખાતો નથી. તે બહારના આનંદ તો લૌકિક રાગવાળા છે જ્યારે આ વીતરાગી આનંદ તો જુદો જ છે, તેનો કોઈની સાથે મેળ નથી. તે આનંદ વચનાતીત છે.

જ્ઞાયકની મહિમા આવે, તેમાં સર્વસ્વતા લાગે, તેની રુચિ,—શ્રદ્ધા થાય તો જીવ તે તરફ વળે છે, તે વિના વળી શકતો નથી. બહારમાં જ જેણે સર્વસ્વ માની લીધું છે અર્થાત્ થોડી ક્રિયા ને શુભભાવ કરીને તેમાં સર્વસ્વ માની લે છે તેને આત્માની પ્રાપ્તિ (—સમ્યગ્દર્શન—સ્વાનુભૂતિ) થતી નથી.

અશુભથી બચવા શુભભાવ વચ્ચે આવે તેનાથી પુણ્ય બંધાય. પણ આત્મા તે બંનેથી ન્યારો છે તેવી શ્રદ્ધા થવી જોઈએ; અને શ્રદ્ધા થાય તો તે તરફ વળે.

અનંતકાળથી તેણે બધું કર્યું પણ આત્માનું સ્વરૂપ ઓળખ્યું નથી, તે બધે ભમ્યો, બધું કંઠાગ્રે કર્યું પણ આત્માને ઓળખ્યો નથી; આત્માને ઓળખ્યા વગર ભવનો અભાવ થતો નથી.

* આત્મા સ્વયં આનંદ સ્વરૂપ જ છે *

તેનો અર્થ શું કરવો? તે કાંઈ વાણીમાં આવે એવું થોડું છે? આત્મા તો અદ્ભુત છે, તેના દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય કોઈ જુદા છે. અનંતકાળથી આંકુળતા હતી તે આકુળતા છૂટીને આત્માનો સ્વભાવ નિરાકુળ છે તે નિર્વિકલ્પદશામાં પ્રગટ થાય છે. આત્મા સ્વયં આનંદ સ્વભાવે જ છે. એટલે કે આત્મામાં આનંદ આદિ અનંતગુણો છે અને તેમાં આત્મા પરિણમન કરતો હોય છે. અર્થાત્ આત્મામાં અનેક જાતની ક્રિયાઓ ઉત્પન્ન થાય છે—તરંગો ઉઠતા હોય છે, અને તેમાં તે રમણતા કરતો હોય છે. આવો આત્માનો સ્વભાવ છે. આત્મામાં આનંદ આદિ અનંતગુણ છે અને તેની પર્યાયોના—પરિણમનના તરંગ ઉઠતા હોય છે એવો અર્થ છે. બાકી વાણીમાં તેને માટે કોઈ ઉપમા છે નહિ, સિદ્ધભગવાનને પૂર્ણ આનંદ છે અને આ સ્વાનુભૂતિમાં તેનો અંશ છે, પણ તે જ જાત છે. આત્મા પોતે અસ્તિત્વરૂપ છે, અવસ્તુ નથી. તથા તે અસ્તિત્વ જાગૃત સ્વરૂપ છે. એટલે જ્યાં આકુળતાથી છૂટ્યો ત્યાં આત્મામાં જે સ્વભાવ છે તે પ્રગટ થાય છે. અને તેથી ‘આનંદ તરંગમાં રમી રહ્યો હતો’ એમ કહ્યું છે. તે વાક્યની અંદર ઊંડાણ છે.

કહેવા માટે શબ્દો દ્વારા કહેવાય કે ખેલી રહ્યો હતો, રમી રહ્યો હતો, ડોલી રહ્યો હતો; પણ તે બધાના અર્થમાં ઊંડાણ છે. તેના સ્વભાવમાં અદ્ભુતતા છે. શબ્દથી એમ કહેવાય કે તરંગમાં ડોલતો હતો, ઝૂલતો હતો. બાકી તેના ભાવમાં ઊંડાણ રહેલું છે, તે કાંઈ દેષાંતથી ખ્યાલમાં ન આવે. સાગરમાં ઝૂલતો હતો, તરંગોમાં ડોલતો હતો એવાં બહારનાં દેષાંત આવે, બાકી વસ્તુ તો કોઈ જુદી છે. એ તો સ્વાનુભૂતિમાં વેદે

તેને ખ્યાલમાં આવે, અર્થાત્ સ્વાનુભૂતિમાં જે સ્વભાવ છે તેનું વેદન થાય છે.

સ્વાનુભૂતિની અદ્ભુતતામાં ઊંડાણ રહેલું છે. તેના વિષે સમયસારના અમૃતચંદ્રાચાર્યના કળશમાં ઘણું આવે છે. આત્મા એવો અદ્ભુતાદ્-અદ્ભુતમ્ છે કે તેનો શાંત રસ લોક પર્યંત ઊછળી રહ્યો છે, આત્મા ડોલાયમાન થઈ રહ્યો છે એમ સમયસારના કળશમાં આવે છે.

વળી આત્મામાં આનંદગુણ છે તેને વિકલ્પ-રાગની કે બાહ્ય પદાર્થની અર્થાત્ દેવલોકનાં ને ચક્રવર્તીનાં કોઈ સુખોની અપેક્ષા નથી. આત્મા સ્વયં આનંદ સ્વરૂપ જ છે. તેથી તે આનંદ પણ નિરપેક્ષ-કોઈની અપેક્ષા વગરનો છે. જાયક આત્મામાં જ્ઞાનાદિ અનંતગુણ છે, પણ તેમાં આનંદગુણને મુખ્ય કરીને આ વાત કરવામાં આવી છે. વિભાવોથી છૂટેલો, ને જગતથી ન્યારો-ઉપર તરતો-આત્મા અદ્ભુત આનંદ-તરંગમાં ડોલાયમાન થઈ રહ્યો છે, ખેલી રહ્યો છે, રમી રહ્યો છે. આ શબ્દોમાં ઘણું ઊંડાણ રહેલું છે. બીજા બીજા શબ્દો દ્વારા આવી જાતનું કથન અમૃતચંદ્રાચાર્યના કળશમાં ઘણું આવે છે.

નિક્ષેપોનો સમૂહ ક્યાં ચાલ્યો જાય છે તેની ખબર નથી, નયોની લક્ષ્મી ઉદય પામતી નથી, અને પ્રમાણ અસ્ત થઈ જાય છે ત્યારે આત્મા અંદરથી કોઈ જુદો પ્રગટ થાય છે. ચૈતન્ય સ્વરૂપ લીલા કરતો અંદરથી પ્રગટ થાય છે.

કોઈ કહે, અમને શાંતિ થઈ ગઈ, તે આ વાત નથી. આ તો જુદું છે, આ આનંદ-તરંગો જુદા છે. આનંદ અંતરમાંથી સ્વયં આવે છે. કેટલાક વિકલ્પને અતિ મંદ કરે, અને પછી માત્ર સૂક્ષ્મ વિકલ્પ રહે એટલે તેને શાંતિ લાગે. પણ આ તો વિકલ્પથી બધી રીતે છૂટીને આનંદ પ્રગટે છે અને તે જુદી જાતનો પ્રગટે છે.

*** આ તો અંતરમાં વિકલ્પ રહિત થવાની વાત છે ***

અનાદિથી વિકલ્પનો અભ્યાસ થઈ રહ્યો છે એટલે વિકલ્પ જ દેખવામાં આવે છે તથા વિકલ્પ મંદ થાય તો શાંતિ લાગે છે અને વિકલ્પ વધારે હોય તો આકુળતા લાગે છે. પરંતુ આ તો અંતરમાં વિકલ્પ રહિત થવાની વાત છે. આત્મા પોતે-સ્વયં જાગૃતસ્વરૂપ છે, અસ્તિસ્વરૂપ છે. તેનું અસ્તિત્વ કાંઈ ચાલ્યું ગયું નથી. વિકલ્પની અસ્તિ ચાલી ગઈ, છતાં પોતાનું અસ્તિત્વ ઊભું રહે છે અને તે અસ્તિત્વ ચૈતન્યપણે છે. તે ચૈતન્ય આનંદગુણથી ભરપૂર છે. તેનો આનંદગુણ કોઈ જુદો જ છે-અદ્ભુત છે અને જ્ઞાનગુણ પણ કોઈ અદ્ભુત છે. એવા તો અનંતગુણો તેમાં છે. બધા વિકલ્પો

છૂટી જાય તો પછી રહેશે કોણ ? એક આત્મા રહે છે. તેમાં આનંદગુણ પ્રગટે છે, આનંદગુણની અનુભૂતિ થાય છે. વિકલ્પના અભ્યાસમાં વિકલ્પ જ દેખાય છે, બીજું કાંઈ દેખાતું નથી. તેથી તેને એમ થાય છે કે વિકલ્પ છૂટી જતાં પછી રહેશે શું ? આનંદગુણથી ભરેલો આત્મા રહે છે. તે ચૈતન્ય અનંતગુણમાં ખેલે છે, રમે છે, ડોલે છે. કોઈ કહે છે કે અમને શાંતિ.....શાંતિ.....લાગે છે. પણ તે અમુક વિકલ્પ મંદ થાય તેની શાંતિ છે. જ્યારે આ શાંતિ તો કોઈ જુદી જ છે. તે પ્રગટ થતાં તેને અંદરથી તૃપ્તિ થાય છે કે આ સિવાય કોઈ માર્ગ નથી, આ જ મુક્તિનો માર્ગ છે.

*** તું ભગવાન છો એમ ગુરુદેવ કહેતા હતા ***

દ્રવ્ય અપેક્ષાએ તું ભગવાન છો એમ ગુરુદેવ કહેતા હતા. આત્માનો દ્રવ્યસ્વભાવ ભગવાન જેવો છે, પણ પર્યાયમાં વિભાવ છે, અશુદ્ધતા છે. દ્રવ્ય અપેક્ષાએ આત્મા શુદ્ધ છે, જેવા સિદ્ધ ભગવાન છે તેવો જ છે. પરંતુ પર્યાયમાં અધૂરાશ છે. ભરત ચક્રવર્તી સમ્યગ્દષ્ટિ હતા. પોતે ગૃહસ્થાશ્રમમાં હતા ત્યારે આહાર સમયે આહારદાનની ભાવના ભાવે છે કે કોઈ મુનિરાજ પધારે ને આહાર આપું. આવી ભાવના શ્રાવકોને-ગૃહસ્થોને હોય છે. કારણ કે હજી અધૂરાશ છે, સાધના ચાલે છે. આત્મા દ્રવ્ય અપેક્ષાએ સિદ્ધભગવાન જેવો છે તેવી શ્રદ્ધા પ્રગટ થઈ છે-સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ થયું છે ને જ્ઞાયકની ધારા પ્રગટ થઈ છે, પણ પર્યાયમાં હજી અધૂરાશ છે, ચોથા-પાંચમા ગુણસ્થાનની ભૂમિકા છે માટે આવા ભાવ આવે છે.

મુનિરાજ તો મોક્ષમાર્ગમાં આગળ ગયા છે; છઠ્ઠે-સાતમે ગુણસ્થાને ઝૂલે છે; સ્વરૂપની રમણતા કરી રહ્યા છે; સર્વસંગ પરિત્યાગી એક આત્મામાં ઝૂલનારા છે; આત્મામાંથી બહાર આવે ત્યારે કોઈવાર શાસ્ત્ર-સ્વાધ્યાય કે દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયના વિચાર આદિ શુભભાવમાં રોકાય છે; વળી ક્ષણમાં અંદર જાય છે-એવા મુનિરાજને દેખીને સાધકને બહુ ભાવના થાય છે. આહારદાનનો ટાઈમ થાય ત્યારે કોઈ મુનિરાજ પધારે ! એમ છ ખંડના અધિપતિ તથા ૧૪ રત્ન ને નવનિધિ જેની પાસે છે એવા ચક્રવર્તી પોતે આહારદાનની ભાવના ભાવે છે. કોઈ મુનિરાજ પધારે ! મુનિરાજ આંગણે પધારતાં મારે આંગણે કલ્પવૃક્ષ ફળ્યું ! એવી ભાવના તેને આવે છે. શુભભાવમાં દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુની ભક્તિ હોય છે, અને અંતરમાં શુદ્ધાત્મા ભગવાન જેવો છે એવી શ્રદ્ધા પણ હોય છે. બંને સાથે છે.

જ્ઞાનીને પર્યાયમાં અધૂરાશ છે એટલે દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુની ભક્તિ આવ્યા વગર રહેતી નથી. ધન્ય મુનિદેશા ! જેણે આવી મુનિદેશા અંગીકાર કરી તે ધન્ય છે-એમ

ભરત ચક્રવર્તીને ભાવના આવે છે. તેને પર્યાયમાં દાસત્વ છે કે હું તો મુનિરાજનો દાસ છું; દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુનો દાસ છું; જે મારાથી ગુણમાં મોટા છે તે બધાનો દાસ છું. હું દ્રવ્ય અપેક્ષાએ ભગવાન-પ્રભુ છું, પણ પર્યાયમાં પામર છું. ક્યાં મુનિદશા અને ક્યાં મારી દશા ! એમ પોતે પામરપણું માને છે. પર્યાયમાં હું તો મુનિનો દાસ છું. પર્યાયમાં દાસત્વપણું અને દ્રવ્ય અપેક્ષાએ હું ભગવાન છું—તેમ બંને જાતની પરિણતિ છે. શ્રદ્ધામાં હું દ્રવ્યે શુદ્ધ છું એમ વિશ્વાસ છે ને પર્યાયમાં અશુદ્ધતા છે તેનું જ્ઞાન છે તેથી સમ્યગ્દષ્ટિને ભાવના હોય છે કે ક્યારે હું મુનિપણું અંગીકાર કરું.

*** પોતે બહારમાં ક્યાંક રોકાઈ જાય છે એટલે મહિમા આવતી નથી ***

બધું કારણ પોતાનું જ છે, બીજા કોઈનું કારણ નથી, મહિમા નહિ આવવાનું કારણ પોતાનું જ છે. પોતે પુરુષાર્થ કરે તો મહિમા—રુચિ થાય, અંદર પોતાને ઓળખે તો મહિમા—રુચિ થાય. પોતાને એટલી લગની લાગી નથી, ધગશ લાગી નથી, એટલે મહિમા—રુચિ થતાં નથી. પોતે બહારમાં ક્યાંક રોકાઈ જાય છે એટલે મહિમા આવતી નથી. અનંતકાળ આમ ને આમ ગયો તેમાં બધું કારણ પોતાનું છે, બીજા કોઈનું કારણ નથી.

*** ચૈતન્યચમત્કાર સ્વરૂપ આત્મા છે ***

સ્વાનુભૂતિના સમયે બહાર ઉપયોગ નથી એટલે પર-પરજ્ઞેયો જણાતા નથી. પોતાનો ઉપયોગ અંદર છે અને તેમાં અનંતગુણની પર્યાયો જણાય છે, માટે સ્વ-પરપ્રકાશકપણું ત્યાં પણ ઊભું રહે છે, તેનો નાશ થતો નથી. સમ્યગ્દર્શન—સ્વાનુભૂતિની પર્યાય પ્રગટે છે તે કાળે પોતે આનંદગુણને વેદે છે, પોતાના અનંતગુણ વેદનમાં આવે છે. માટે પોતે પોતાને જાણે છે અને પોતે બીજા ગુણ-પર્યાયોને પણ જાણે છે અને તેથી સ્વ-પરપ્રકાશકપણું છે. સ્વાનુભૂતિના સમયે સ્વને એટલે કે જ્ઞાન પોતે પોતાને જાણે છે અને પર એટલે કે બહારના જ્ઞેયને નથી જાણતું; પણ પોતે અંતરમાં જ્ઞાન-જ્ઞેય-જ્ઞાતા સ્વરૂપ એવા પોતાને અભેદપણે જાણે છે, પોતાની અનંત પર્યાયોને જાણે છે. તે અનંત પર્યાયનાં નામ નથી આવડતાં, પણ પોતાને અનંત પર્યાયનું વેદન થાય છે તેને જાણે છે. ચૈતન્યચમત્કાર સ્વરૂપ આત્મા છે, તેની અનેક જાતની પર્યાયને તે જાણે છે તે અનુભવના કાળે પરપ્રકાશકપણું છે અને ઉપયોગ બહાર હોય ત્યારે તે બહારનું જાણે છે પણ તેમાં એકત્વ થતું નથી. (અનુભવ કાળે) પોતે પોતાનો જ્ઞાયક રહે છે, જ્ઞાતાની ધારા ચાલે છે અને ઉપયોગ બહાર હોય છે

ત્યારે તેનાથી જુદો રહીને પરને જાણે છે. એટલે કે પોતે પોતાને જાણે છે અને બીજાને પણ જાણે છે. આ રીતે સવિકલ્પદશામાં સ્વ-પરપ્રકાશકપણું છે અને અંતરમાં પોતે પોતાને જાણે છે અને પોતાના અનંતગુણ-પર્યાયોને જાણે છે તે નિર્વિકલ્પદશાના કાળનું સ્વ-પરપ્રકાશકપણું છે. અનેક જાતની પર્યાયો તેને સ્વાનુભૂતિમાં પરિણમે છે તેને જાણે છે તથા પોતાને અભેદપણે જાણે છે. આ રીતે બધું જાણે છે તે નિશ્ચય સ્વ-પરપ્રકાશકપણું છે.

✽ ‘મોક્ષ ન મળે તો મારી પાસેથી લેજે’ ✽

તત્ત્વને જેણે ગ્રહણ કર્યું છે, સ્વાનુભૂતિ જેણે પ્રગટ કરી છે, માર્ગ જેણે પ્રગટ કર્યો છે, અને જેઓ માર્ગને જાણે છે એવા એક સત્પુરુષને ગોત, તેઓ તને બધું કહેશે. તને અંતરથી કાંઈ સમજાતું નથી તો સત્પુરુષને શોધ અને પછી સત્પુરુષ જે બધું કહે છે તેનો આશય ગ્રહણ કરી લે.

મોક્ષ મારી પાસેથી લેજે એટલે કે તને મોક્ષ મળવાનો જ છે, સત્પુરુષને તેં ગ્રહણ કર્યા અને ઓળખ્યા તો તને માર્ગ મળવાનો જ છે, મોક્ષ પ્રગટ થવાનો જ છે. માટે ‘મોક્ષ ન મળે તો મારી પાસેથી લેજે.’ તેનો અર્થ એ છે કે તને મોક્ષ મળવાનો જ છે.

અનંતકાળથી સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત થયું નથી, તેને દેવ-શાસ્ત્ર કે ગુરુ મળે અને પોતાનું ઉપાદાન તૈયાર હોય તો પ્રાપ્ત થાય. એવો નિમિત્ત-ઉપાદાનનો સંબંધ છે. અંતરથી દેશનાલબ્ધિ પ્રગટ થાય એટલે અવશ્ય સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત થાય. સમ્યગ્દર્શન થાય છે પોતાના ઉપાદાનથી, પણ નિમિત્ત સાથે એવો સંબંધ હોય છે. માટે તું એક સત્પુરુષને ગોત, તેમાં તને બધું જ મળી રહેશે. સત્પુરુષ તને મળે અને માર્ગ પ્રાપ્ત થયા વગર રહે તેવું બનતું નથી, અવશ્ય માર્ગ પ્રાપ્ત થાય જ. કારણ કે સત્પુરુષ પ્રત્યે તને ભક્તિ અને અર્પણતા આવી છે તથા તેં સત્પુરુષને ઓળખ્યા છે તો તને આત્મા ઓળખાયા વગર રહેશે જ નહિ.

જે ભગવાનને ઓળખે તે પોતાને ઓળખે અને પોતાને ઓળખે તે ભગવાનને ઓળખે. ભગવાનના દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયને ઓળખે તે પોતાના દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયને ઓળખે. તું સત્પુરુષને ઓળખ, તો તને આત્મા ઓળખાયા વગર રહેશે જ નહિ. તેનાથી અવશ્ય તને સ્વાનુભૂતિની પ્રાપ્તિ થશે અને અવશ્ય તને મોક્ષ મળશે જ. અનાદિકાળથી પોતાને માટે અજાણ્યો માર્ગ છે, તેથી સમ્યગ્દર્શનની તૈયારી થાય અને પહેલું-વહેલું

સમ્યગ્દર્શન થાય ત્યારે દેવ કે ગુરુનું નિમિત્ત અવશ્ય હોય છે. માટે તું સત્પુરુષને ગોત એમ કહે છે. સત્પુરુષને તું ઓળખ તો તને આત્મા ઓળખાયા વગર રહેશે નહિ એવો તેનો અર્થ છે.

પોતે સત્પુરુષને ગ્રહણ કર્યા-ઓળખ્યા-ક્યારે કહેવાય ? કે આત્માની પ્રાપ્તિ થાય તો, જો આત્મ-પ્રાપ્તિ ન થાય તો સત્પુરુષને તેણે ઓળખ્યા જ નથી, ગ્રહણ કર્યા જ નથી અને તેનો આશય ગ્રહણ કર્યો જ નથી.

*** જૈસા ભગવાનકા દ્રવ્ય હૈ વૈસા અપના દ્રવ્ય હૈ ***

દ્રવ્ય જૈસા શુદ્ધ મુક્તિમાં હૈ વૈસા હી શુદ્ધ સંસારમાં ભી હૈ. વહ શુદ્ધતાસે ભરા હૈ. જૈસા ભગવાનકા દ્રવ્ય હૈ વૈસા અપના દ્રવ્ય હૈ. મુક્તિકી પર્યાય પ્રગટતી હૈ લેકિન દ્રવ્ય તો વૈસા કા વૈસા હી રહતા હૈ. સબ વિકલ્પ તોડકર ભીતરમાં જાતા હૈ તો મુક્ત દ્રવ્ય દેખનેમાં આતા હૈ. દ્રવ્ય મુક્ત હી હૈ, જબ કિ બંધન ઓર મુક્તિ પર્યાયમાં હોતી હૈ.—એસા કહતે હૈં તો પુરુષાર્થ નહીં કરના એસા અર્થ નહીં હૈ. દ્રવ્ય તરફ દેખો તો મુક્તસ્વરૂપ હી દેખનેમાં આતા હૈ. ઉસકો બંધન યા વિભાવ હુઆ હી નહીં. યદિ દ્રવ્યમાં વિભાવ હો તો કભી છૂટે હી નહીં, વિભાવ હી સ્વભાવ હો જાય. અર્થાત્, યદિ વિભાવ ભીતરમાં ચલા જાય તો વહ સ્વભાવ હો જાય. લેકિન વિભાવ ભીતરમાં હૈ હી નહીં, ઈસલિયે દ્રવ્ય મુક્ત હી હૈ.

આચાર્યદેવ પર્યાયકો ગૌણ કરકે કહતે હૈં કિ હમ તો દ્રવ્યકો દેખતે હૈં, પર્યાય ઉપર દૃષ્ટિ નહીં દેતે. પર્યાયકો ગૌણ કરકે ઓર દ્રવ્યકો મુખ્ય કરકે સિદ્ધભગવાન જૈસા મુક્તસ્વરૂપ આત્માકો દેખતે હૈં તો ઉસમાં કુછ ભી ભેદ દેખનેમાં આતા હી નહીં. દ્રવ્ય એસા મુક્તસ્વરૂપ હૈ તો ભી આચાર્ય પુરુષાર્થ કરતે હૈં. મુનિરાજ છઠવેં-સાતવેં ગુણસ્થાનમાં ઝૂલતેં હૈં ઓર કહતે હૈં કિ સંસાર ઓર મુક્તિમાં કુછ ભેદ નહીં. ફિર ભી પુરુષાર્થ કરતે હૈં. કોઈ મુનિરાજ તો શ્રેણી ચઢકર કેવલજ્ઞાન પ્રગટ કરતે હૈં. એસે પુરુષાર્થ કરતે હૈં ફિર ભી આચાર્ય કહતે હૈં કિ મુક્તિ ઓર સંસારમાં ભેદ નહીં હૈ, ક્યોંકિ દ્રવ્ય તરફસે દેખો તો આત્મા મુક્તસ્વરૂપ હી દીખનેમાં આતા હૈ.

*** દ્રવ્યદૃષ્ટિસે આત્મા રાગસે ભિન્ન હી હૈ ***

જિતેન્દ્રિયસ્વરૂપ આત્મા દ્રવ્યેન્દ્રિય, ભાવેન્દ્રિય ઓર ઈસકે વિષય- ભૂત પદાર્થ—વહ સબસે ભિન્ન હૈ. દૃષ્ટિકા વિષયભૂત આત્મપદાર્થ, ભાવેન્દ્રિય—ક્ષયોપશમજ્ઞાન—જિતના ભી નહીં, વહ તો પૂર્ણસ્વરૂપ હૈ. આત્મામાં જ્ઞાન કમ હો ગયા ઉસકી વૃદ્ધિ હો ગઈ એસી

कोई अपेक्षा लागू नहीं होती. वह चैतन्यस्वरूप पूर्ण शुद्धात्मा है. इसलिये यह सब द्रव्येन्द्रिय, भावेन्द्रिय और उनके विषयसे आत्माको भिन्न देखो. उससे—आत्माको भिन्न देखनेसे भेदज्ञान और स्वानुभूति होती है, जिसको जितेन्द्रिय कहनेमें आता है.

प्रवचनसारमें भगवानके द्रव्य—गुण—पर्याय देखनेवाला अपनेको देखता है ऐसा कहा है तो वहां निमित्त—उपादानका संबंध दिखाया है. अनादिकालसे श्रवण आत्माको पीछाना नहीं. जब भगवान जैसा प्रबल निमित्त मिलता है तब आत्माकी पीछान होती है. अर्थात् भगवानके द्रव्य—गुण—पर्यायको समझ ले तो अपना आत्मा समझमें आता है कि जैसी भगवानकी आत्मा वैसी अपनी आत्मा. ऐसे निमित्त—उपादानका संबंध दिखाते हैं.

यहां तू सबसे भिन्न है ऐसा दिखाते हैं. भगवानकी ध्वनि सुननेमें राग आता है वह प्रशस्त राग है, वह प्रशस्त रागको तोड़कर स्वरूपमें लीन होते हैं तब मुनि वीतराग हो जाते हैं और केवलज्ञान पा लेते हैं. मगर भीयमें दिव्यध्वनि सुननेका राग आता है, वहां भगवान रागका विषयभूत पदार्थ है.

द्रव्यदृष्टिसे आत्मा रागसे भिन्न ही है. पूर्ण वीतरागस्वरूप आत्मा है, उसको तू देख ले. यह रागादि तो सब बाह्य है और बाह्य लक्षसे ही दिव्यध्वनि सुनना आदिका राग आता है. इसलिये तू द्रव्यदृष्टिसे पूर्ण स्वरूपको यथार्थ देख ले. सूक्ष्म प्रशस्त राग भी आत्माका स्वरूप नहीं है. उपयोग बाहर जानेसे राग आता है और स्वरूपमें लीन हो जाय तो राग नहीं होता. परंतु भीयमें राग आया बिना रहता नहीं. जब तक स्वरूपको समझकर पूर्ण वीतरागदशा हुई नहीं तब तक छद्मस्थको प्रशस्त राग आता है, भगवानकी दिव्यध्वनि सुननेका राग आता है ऐसा तू जान.

भगवानके द्रव्य—गुण—पर्याय तू समझ, तो तुझे तेरा स्वरूप समझमें आयेगा. ऐसा निमित्त—उपादानका संबंध है. अनादिकालसे जिसे सम्यग्दर्शन नहीं हुआ उस श्रवणको भगवानसे देशनालब्धि होवे तो सम्यग्दर्शन प्रगट होनेमें भगवानको निमित्त कहनेमें आता है. उपादान तो अपना, अपने पुरुषार्थसे समझ होती है वो कुछ समझ कर नहीं देते, फिर भी वे निमित्त बनते हैं. भगवानकी वाणी सुने तब अपनी आत्मा समझमें आती है और भगवानकी आत्माको समझे तब अपनी आत्माको समझे, ऐसा निमित्त—उपादानका संबंध है. राग द्रव्यदृष्टिमें नहीं है. पर पर्यायमें राग होता है, प्रशस्त राग आता है. इस लिये द्रव्यदृष्टि और पर्यायका ज्ञान साथमें रखके विचार करना चाहिये.

[તા. ૮-૩-૨૦૦૧]

સુવર્ણપુરી સમાચાર

—તંત્રી—

અધ્યાત્મતીર્થક્ષેત્ર શ્રી સુવર્ણપુરીનું ધાર્મિક વાતાવરણ, અનંત-ઉપકારમૂર્તિ પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી કાનજીસ્વામી તેમ જ તેમના પરમ ભક્ત પ્રશમમૂર્તિ પૂજ્ય બહેનશ્રી ચંપાબહેનના કલ્યાણવર્ષી પુણ્ય-પ્રતાપે, આદરણીય પં. શ્રી હિંમતલાલભાઈ જે. શાહના જ્ઞાન-વૈરાગ્ય-ભક્તિભીના મધુર તત્વાવધાનમાં, અધ્યાત્મ-જ્ઞાનના પાવન ગુંજારવથી સદાય પ્રકુલ્લિત રહે છે, તેમ જ નીચે પ્રમાણે ધાર્મિક કાર્યક્રમ પ્રતિદિન નિયમિત ચાલી રહ્યો છે :—

પ્રાતઃ : પૂજ્ય બહેનશ્રીના નિવાસસ્થાને તેઓશ્રીની ધર્મચર્યાની ઓડિયો-ટેપ

પ્રાતઃ : જિનેન્દ્ર-દર્શન-પૂજા

સવારે ૮-૩૦ થી ૯-૩૦ : શ્રી પ્રવચનસાર ઉપર પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું ટેપ-પ્રવચન

બપોરે ૩-૦૦ થી ૪-૦૦ : શ્રી પ્રવચનસાર ઉપર શાસ્ત્રવાંચન

બપોરે પ્રવચન પહેલાં : પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પ્રત્યે ઉપકૃતભાવભીની સ્તુતિ

બપોરે પ્રવચન પછી : પૂજ્ય બહેનશ્રીના ચિત્રપટ સમક્ષ સ્તુતિ

બપોરે ૪-૧૫ થી ૪-૪૫ : જિનેન્દ્રભક્તિ

સાંજે ૭-૪૫ થી ૮-૪૫ : 'શ્રી યોગસાર' ઉપર પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું ટેપ-પ્રવચન

✽ મહાવીરજયન્તી-કહાનગુરુ-સંપ્રદાયપરિવર્તન-દિન ✽

તા. ૬-૪-૨૦૦૧, શુક્રવારકે રોજ ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીકે જન્મકલ્યાણકકા એવમ્ પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી કાનજીસ્વામીકે સદ્ધર્મપ્રકાશકે હેતુરૂપ સંપ્રદાય-પરિવર્તનકા વાર્ષિક દિન પૂજા-ભક્તિકે વિશેષ સમારોહપૂર્વક મનાયા જાયેગા.

અધ્યાત્મવિદ્યાતીર્થ સુવર્ણપુરીમેં શ્રીષ્મકાલીન

✽ ધાર્મિક શિક્ષણવર્ગ ✽

અધ્યાત્મવિદ્યાસ્થલી શ્રી સોનગઢમેં પુરુષોંકે લિયે પ્રતિવર્ષ ચલનેવાલા શ્રીષ્મકાલીન ધાર્મિક શિક્ષણવર્ગ, અધ્યાત્મબોધદાતા પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજીસ્વામીકી ૧૧૨વીં મંગલ જન્મજયન્તીકે શુભાવસર પર તા. ૬-૪-૨૦૦૧, શુક્રવારસે તા. ૨૫-૪-૨૦૦૧, બુધવાર બીસ દિન તક રખનેકા નિશ્ચિત ક્રિયા ગયા હે. વિદ્યાર્થીઓંકે લિયે આવાસ એવમ્ ભોજનકી વ્યવસ્થા નિઃશુલ્ક રખી ગઈ હે.

આપ અપને મુમુક્ષુમંડલકે કિતને વિદ્યાર્થી ભેજ રહે હેં—ઉસકી અગ્રિમ સૂચના ડાકસે યા કોનસે વિદિત કરેં.

પ્રબન્ધક :---

શ્રી દિ૦ જૈન સ્વાધ્યાયમન્દિર ટ્રસ્ટ, સોનગઢ-૩૬૪૨૫૦

पूज्य गुरुदेव श्री कान्छस्वामीके अेवम् पूज्य ढडिनश्री यम्पाढेनके धर्ढोपकारप्रतापसे
ढुढ्ढेके ढोरीवली-उपनगरढें निर्ढित श्री सीढन्धरस्वामी ढिगढ्ढर ङिनढन्ढिरका

सानन्ढ सढ्पत्र

श्री ङिनढिढ्ढप्रतिष्ढाढहोत्सव

[ता. ॡ-२-२००१ से ता १२-२-२००१]

प्रतिष्ढोत्सवका स्वर्णिढ अवसर

ढारतवर्षकी सुप्रसिद्ध नगरी ढुढ्ढेके उपनगर ढोरीवलीढें, वढाँके श्री ढडावीर-कुन्ढकुन्ढ-
कडान-अध्यात्ढशुद्धाढ्ढानुयायी श्री ढोरीवली ढिगढ्ढर ङैन ढुढ्ढुढ्ढडल ढारा, ढातुश्री कस्तूरीढेन
पोपटलाल शाड येरिटेढल ट्रस्ट, ढुढ्ढे (डान श्री नवीनयन्ढ्र पोपटलाल शाड) के पुरुषार्थ अेवढ्
ढडत्त्वपूर्णा योगडानसे नवनिर्ढित श्री सीढन्धरस्वामी ढि० ङिनढन्ढिरकी पंयकल्याणकपुरस्सर पावन
प्रतिष्ढाके लिये आयोजित—वि. सं. २०ॡॡ, ढाघ शुक्रला १२, सोढवारसे ङाल्गुन कृष्णा ॡ,
सोढवार—आढ ढिनका श्री ढिगढ्ढर ङिनढिढ्ढ पंयकल्याणक प्रतिष्ढाढहोत्सव, पूज्य गुरुदेवश्री
अेवढ् पूज्य ढडिनश्री यम्पाढेनके धर्ढोपकारप्रतापसे, उन ढोनों शुद्धात्ढानुढवी ढडात्ढाके प्रति
श्रद्धाढक्तिवंत ॡ००० ढुढ्ढुढ्ढुओँके ढकत्युल्लासढय वातावरणढें सानन्ढ ढनाया गया. ढृडड्-ढुढ्ढे,
सोनगढ, राजकोट, ढावनगर, अडढढाढाढ, ङाढनगर, वांकानेर, वढवाण, सुरेन्ढ्रनगर, वीछिया,
ढोटाढ, ढण्डवा, कलकत्ता, डैढ्राढाढ, ढढ्रास ढत्याढि गाँवोंसे पाँय डजारसे अधिक ढुढ्ढु ढस ढंगल
ढहोत्सवका लाभ लेनेके लिये आये थे. ढस ढंगलढय स्वर्णिढ अवसरका लाभ लेने डेतु नेरोढी
(केन्या), लंडन और अढेरिकासे अनेक ढुढ्ढुढ्ढु-ढडानुढाव पढारे थे. ढस ढवनढें ङिनढन्ढिरके
ढेढढेन्ढढें स्वाध्याय डोलढें पूज्य कडानगुरुदेवश्रीकी प्रतिकृति (स्टेथ्यु), ङिनवाणी अेवढ् चित्रपटों;
ग्राउन्ड इलोरढें सुंढर ङिनढन्ढिरढें ढ३ ढ्यकी श्रीसके धवल ढारढलकी ढूलनायक ढगवानश्री
सीढंधरस्वामीकी ढव्य पढ्ढासनस्थ वीतरागी ढाववाडी ङिनप्रतिढाळ, पढेली ढंढील पर वन-ङंगल
सडित श्री सढ्ढेढशिढरळकी, वढांसे ढोक्षपढ-प्राप्त २० ङिनेन्ढ्रोंकी वीतरागढाववाडी प्रतिष्ठित प्रतिढा
सडित, ढव्य ढर्शनीय प्रतिकृति अेवढ् ढरत-ढाडुढलीळकी ढडगासन प्रतिढाळ ढिराळत की गढ डै.

पंयकल्याणक-प्रतिष्ढाके शास्त्रसढ्ढत विविध कढ

श्री ङिनढिढ्ढप्रतिष्ढोत्सवकी पवित्र विधिडे कढानुसार ता. ॡ-२-२००१ के ढिन कढशः
शान्तिढापप्रारढ्ढ, प्रतिष्ढाढंडपशुद्धि, ङिनके ढंगलकारी आश्रयढें यड प्रतिष्ढोत्सव ढनाया गया उन
विधि-अध्यक्ष परढपूज्य कुढार ढ्रह्ढयारी श्री ढडावीर ढगवानके प्रतिष्ठित ङिनढिढ्ढको
शोढायात्रापूर्वक विधिढंडपढें ढिराढढान करनेकी ढंगल विधि, नान्ढीविढान (प्रतिष्ढावेढीढें ढंगल

कुम्भ स्थापन), अण्डपदीपप्रदीपन, धर्मध्वजारोहण, श्री पंचपरमेष्ठीमंडलविधानपूजा. ता. ६-२-२००१के दिन देव-शास्त्र-गुरुपूजा, आचार्य-अनुज्ञा, ईन्द्रप्रतिष्ठा, ईन्द्रशोभायात्रा. ता. ७-२-२००१के दिन श्री यागमंडलपूजा, गर्भकल्याणककी पूर्वक्रिया. ता. ८-२-२००१ के दिन गर्भकल्याणक, स्वप्रकलदर्शन, जलयात्रा, वेदी-मंदिर-कलश-ध्वजशुद्धि, गर्भकल्याणककी शेष क्रिया (श्री छि आदि देवियोंका माताके साथ अध्यात्म वार्तालाप). ता. ९-२-२००१के दिन जन्मकल्याणक, जन्माभिषेक-शोभायात्रा, पांडुकशिला पर जन्माभिषेक, नाभि महाराजाके (नाभिराजा एवम् मेरुदेवी माता बननेका सौभाग्य श्री किशोरचन्द्र धीरजलाल जोषालिया एवम् उनकी धर्मपत्नी श्रीमती रेखाबेनको प्राप्त हुआ था.) महलमें ईन्द्रों द्वारा जन्मकल्याणकपूजा, ताण्डवनृत्य, पालनाजूलन, राज्याभिषेक, महाराजा आदिनाथको समागत राजाओं द्वारा अभिवादन. ता. १०-२-२००१के दिन महाराजा आदिनाथका वार्षिक जन्मोत्सव, नीलांजना-नृत्य, महाराजा आदिनाथको वैराग्य, भगवती जिनदीक्षाके लिये वनप्रयाण (दीक्षाशोभायात्रा), दीक्षाविधि, वैराग्य-प्रवचन एवम् वैराग्यभक्ति, ईन्द्रों द्वारा क्षीरसमुद्रमें तीर्थंकर-केशक्षेपणविधि, तपकल्याणकपूजा, अंकन्यासविधि, तीर्थंकर-मुनिराज श्री आदिनाथके साधनादर्शन एवम् भक्ति, आदिनाथ-पूर्वभवदर्शन. ता. ११-२-२००१के दिन श्री आदिनाथ मुनिवरको आहारदान (आहारदानका लाभ मुमुक्षुमंडलके अध्यक्ष श्री नवीनचन्द्र पोपटलाल शाह-परिवारको सम्प्राप्त हुआ था.), गुरुदेव-प्रतिकृति संस्थापन, चित्रपट-अनावरण, आचार्य-चरणस्थापन, तपकश्रेणी-आरोहण, केवलज्ञान-कल्याणक, समवसरणरचना, ईन्द्रों द्वारा केवलज्ञानकल्याणकपूजा, जिनवरविहार एवम् विभिन्न नगरीमें देशना. ता. १२-२-२००१के दिन निर्वाणकल्याणक-समारोपणके निमित्त निर्वाणभक्ति, शान्तिभक्ति, निर्वाणपूजा, प्रतिष्ठित जिनभिम्बोंको शोभायात्रापूर्वक जिनमन्दिरमें लानेकी मंगल विधि, प्रतिष्ठापनकी पूर्वविधि, वेदी पर श्री जिनभिम्ब स्थापनकी मंगल विधि हुआ ईयके. श्रीस-आरस-निर्मित, अति लव्य, मूलनायक विदेहीनाथ श्री सीमंधर भगवानको भिराजमान करनेका अमूल्य सौभाग्य जोरीवली मुमुक्षुमंडलके अध्यक्ष श्री नवीनचन्द्र पोपटलाल शाहको सम्प्राप्त हुआ था. कलश-ध्वजारोहण, शान्तियज्ञ और अन्तमें प्रतिष्ठोत्सव-समापन-रथयात्रा. प्रतिष्ठाके विधिविधानके अतिरिक्त समागत मुमुक्षुओंको पूज्य गुरुदेवश्रीके अध्यात्मरसपूर्ण टेपप्रवचनोंका, पूज्य जलिनश्री यम्पाबेनकी विडियो धर्मचर्याका तथा विभिन्न विद्वानोंके शास्त्रप्रवचनोंका भी सुंदर लाभ मिलता था. बालक-बालिकाओं द्वारा सांस्कृतिक कार्यक्रम भी प्रस्तुत किया जाता था. उक्त सब कार्यक्रम प्रायः निश्चित समयावधिमें सम्पन्न हो जाते थे.

✽ ईन्द्रसत्मा-राजसत्मा ईत्यादिका मनोज्ञ आयोजन ✽

श्री आदिनाथ भगवानके पूर्वभव—सर्वार्थसिद्धि-अहमिन्द्र—की सत्मा, सौधर्मादि ईन्द्रोंकी सत्मा (सौधर्मेन्द्र एवम् शची-ईन्द्राणी बननेका सौभाग्य जोरीवली मुमुक्षुमंडलके अध्यक्ष श्री नवीनचन्द्र पोपटलाल शाह और तद्धर्मपत्नी श्रीमती प्रीतिबेन शाहको सम्प्राप्त हुआ था.). नाभिराजाकी राजसत्माके मनोहारी देश्य एवम् जिनेन्द्रभक्तिपूर्ण आध्यात्मिक तत्त्वगोष्ठी अतीव सुन्दर महसूस

હોતી થી. સર્વાર્થસિદ્ધિકે અહમિન્દ્ર, શીઘ્ર નરપર્યાય પાકર, ઉગ્ર સંયમસાધનાકે લિયે તડપતે થે. ઈન્દ્રસભા સ્વાનુભૂતિપ્રધાન અધ્યાત્મતત્ત્વજ્ઞાન એવમ્ તીર્થકરમહિમાકે મધુર વાર્તાલાપસે પ્રેક્ષકોંકા મન હર લેતી થી. નાભિ-રાજદરબારકે સભાસદ વિભિન્ન દેશોંકે નરેશોંકી જિનેન્દ્રમહિમાભીની અધ્યાત્મતત્ત્વગોષ્ઠી, મહારાણી મરુદેવીકી શ્રી, લી, ધૃતિ આદિ દેવી-સખીયોંકે સાથ અનુભવરસપ્રધાન પ્રશ્નોત્તરમયી અધ્યાત્મ વાર્તા ઓર ઈન સખસે નિર્મિત જિનેન્દ્રભક્તિમય જો આહ્વાદકારી અનુપમ વાતાવરણ વે સખ વસ્તુતઃ અતીવ અદ્ભુત થે. પંચકલ્યાણકકે એવમ્ વિધિવિધાનકે ભક્તિભાવભીગે આશ્ચર્યકારી દેશ્યોંકો દેખકર પ્રેક્ષકવૃંદ—મુમુક્ષુસમુદાય—અતિ પ્રસન્ન હોતા થા. રાજદરબારમેં મહારાજા આદિનાથકો, વાર્ષિક જન્મોત્સવકે અવસર પર નીલાંજના અપ્સરાકે દેહવિલયકે નિમિત્ત, ઉત્પન્ન તીવ્ર વિરક્તકે સમય, મરુદેવી માતા દ્વારા ગૃહસ્થાશ્રમમેં થોડા વિશેષ રુકનેકે લિયે માતૃસહજ-મમતાસે કહે ગયે અનુરોધરૂપ પ્રસ્તાવકા આદિનાથને ભીતરકી ગહરી વિરક્તિપૂર્વક જો ઈન્કાર ક્રિયા ઉસ સમયકે વૈરાગ્યપ્રેરક વાર્તાલાપસે તથા સંયમ-સાધનાકે માર્ગ જાતે હુએ અપને પુત્રકો રોતે હૃદયસે, અશ્રુભીગે નેત્રોંસે એવમ્ અનુમોદના-ભાવસે વિદાય દેતી હુઈ મરુદેવી માતાકે પુત્રવિરહ-વેદનસે ભરપૂર વિદાય-ગીત આદિસે અનેક મુમુક્ષુ ગદ્ગદ્ એવમ્ પ્રભાવિત હુએ થે. આદિનાથજિનવરકે સમવસરણ-વિહારકે સમય વિભિન્ન નગરોંમેં ભગવાનકે દ્વારા ‘તૂ હી પરમાત્મા હૈ’ એસા નિર્ણય કર, ‘તૂ હી પરમાત્મા હૈ’ એસા નિર્ણય કર’—ઈસ પ્રકાર દી ગઈ આત્માકે પરમાત્મત્વકી ઘોષણારૂપ દિવ્ય દેશનાકા આયોજન ભી અનેક પ્રેક્ષકોંકો રુચિકર અનુભૂત હુઆ. એક કાવ્યપદમેં કહા ગયા હૈ—

“કલ્યાણકાલ પ્રત્યક્ષ પ્રભુકો લખે જે સુરનર ઘને.

તિહ સમયકી આનન્દમહિમા કહત ક્યોં મુખસોં બને.”

—તદનુસાર, પંચકલ્યાણકકે વિભિન્ન ભાવવાહી દૃશ્ય દેખકર અનેક મુમુક્ષુઓંકો અન્તરંગમેં એસા અનુભૂત હોતા થા કિ—નિર્મલ સમ્યગ્દર્શનકી ઉત્પત્તિકે લિયે જિનાગમોંમેં બાહ્ય નિમિત્તકારણકે રૂપમેં એક ‘જિનેન્દ્રમહિમાદર્શન’ (—પંચકલ્યાણકપ્રતિષ્ઠાદર્શન) ભી કહા હૈ વહ વસ્તુતઃ સત્ય હૈ.

✽ વિભિન્ન શોભાયાત્રા ✽

જિનબિમ્બપ્રતિષ્ઠાકે ઈસ સ્વર્ણિમ અવસર પર આયોજિત—જન્મકલ્યાણક, દીક્ષાકલ્યાણક આદિકી—વિભિન્ન શોભાયાત્રા ભી ભવ્ય થી. જન્માભિષેકકે લિયે આયોજિત મનમોહિની શોભાયાત્રાકે એવમ્ સુમેરુપર્વતકી પાંડુકશિલા પર જન્માભિષેકકે રમ્ય દેશ્યોંને તો ભક્તોંકે ચિત્તપંકજકો અતીવ પુલકિત કર દિયા થા. જિનકે પુનીત ધર્મોપકાર-પ્રતાપસે મુમુક્ષુજગતકો પંચકલ્યાણક-પ્રતિષ્ઠાકા યહ અનુપમ સૌભાગ્ય સમુપલબ્ધ હુઆ હૈ એસે હમારે પરમ તારણહાર પરમપૂજ્ય શ્રી કહાનગુરુદેવ એવમ્ પ્રશમમૂર્તિ પૂજ્ય બહિનશ્રી ચમ્પાબેનકે પ્રતિ મુમુક્ષુહૃદય ઉપકૃતતાકી ભાવનાભીગે અસાધારણ ભક્તિભાવસે ઉછલ જાતે થે—પરમોપકારી ઉન ઉભય મહાત્માઓંકે જયનાદસે વાતાવરણ આનન્દભરા હો ગયા થા. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી એવમ્ પૂજ્ય ભગવતીમાતાકી સાક્ષાત્ ઉપસ્થિતિ-સી હી

ઉત્સવકી શાનશોભા થી. ઈસ ભવ્ય મહોત્સવકે આનન્દપ્રદ મીઠે સંસ્મરણ ચિરકાલ તક મુમુક્ષુહૃદયકો પ્રમુદિત કરતે રહેંગે.

* પ્રતિષ્ઠાવિધિ : શુદ્ધામ્નાયાનુસાર *

પંચકલ્યાણકપ્રતિષ્ઠાકે સબ વિધિવિધાન દિગમ્બર જૈનાચાર્ય શ્રી વસુબિન્દુ (—અપરનામ શ્રી જયસેનાચાર્ય) પ્રણીત ‘પ્રતિષ્ઠાપાઠ’ ઓર પ્રતિષ્ઠાચાર્ય પં૦ શ્રી નાથૂલાલજી (ઈન્દૌર) દ્વારા સંકલિત ‘પ્રતિષ્ઠાપ્રદીપ’ કે આધારસે બિલકુલ શુદ્ધામ્નાયાનુસાર ક્રિયે ગયે થે.

* પ્રતિષ્ઠાચાર્ય એવમ્ પ્રતિષ્ઠાવિધિ *

ઈસ પંચકલ્યાણક—પ્રતિષ્ઠાકી શાસ્ત્રોક્ત સમગ્ર વિધિ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીકે અન્તેવાસી આત્માર્થી વિદ્વાન બાલબ્રહ્મચારી શ્રી ચંદુલાલભાઈ ઝોબાલિયા (સોનગઢ), આત્માર્થી વિદ્વાન બાલબ્રહ્મચારી શ્રી વ્રજલાલભાઈ શાહ (વઢવાણ) તથા આત્માર્થી વિદ્વાન શ્રી સુભાષભાઈ શેઠ (વાંકાનેર) ને કરાઈ થી. ઉપસ્થિત મુમુક્ષુસમાજમેંસે અનેક મુમુક્ષુ ભાઈ—બહિન અપના પ્રમોદ વ્યક્ત કરતે હુએ અનેક બાર કહતે થે કિ—પંચકલ્યાણકકા સરલ, સુગમ એવમ્ સ્પષ્ટીકરણ સહ રોચક શૈલીસે સમ્પત્ર યહ શાસ્ત્રોક્ત, શુદ્ધ, દર્શનીય એવમ્ ચિત્તાકર્ષક ભાવવાહી વિધાન અતીવ આનન્દકારી મહસૂસ હુઆ. પ્રત્યેક વિધાનકે પ્રારમ્ભમેં વિધિ સંક્ષેપસે સમજાયી જાતી થી, જિસસે પ્રેક્ષકોંકો વિધિ સમજનેમેં આનન્દ આતા થા. સબ વિધિવિધાન, ન બહુ ત્વરાસે યા ન બહુ ધીરેસે, પ્રાયઃ નિશ્ચિત સમયાવધિમેં સમ્પત્ર હો જાતે થે. ઈસ મંગલ મહોત્સવમેં પાઠોઘારકી સ્પષ્ટતાકે સાથ સાથ અધ્યાત્મપ્રમુખ તત્ત્વજ્ઞાન એવમ્ હાર્દિક ભક્તિકા સુભગ સંગમ મુમુક્ષુઓંકો અનુભૂત હોતા થા.

* શાસ્ત્રપ્રવચનકાર *

ઈસ શુભાવસર પર, પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી એવમ્ પૂજ્ય બહિનશ્રીકે પ્રતિ શ્રદ્ધાભક્તિવન્ત અધ્યાત્મતત્ત્વપ્રેમી વિદ્વાન સર્વશ્રી બ્ર૦ વ્રજલાલભાઈ શાહ, હિમ્મતભાઈ ડગલી, ડૉ. પ્રવીણભાઈ દોશી (રાજકોટ), શ્રી સુભાષભાઈ શેઠ (વાંકાનેર), શ્રી ચિમનલાલભાઈ મોદી (સોનગઢ—ટ્રસ્ટકે ટ્રસ્ટી—મન્ત્રી) ઓર શ્રી દિલીપભાઈ ડગલી ને શાસ્ત્રપ્રવચનકા લાભ દિયા થા.

* શાસન-પ્રભાવનામેં મહત્ત્વપૂર્ણ યોગદાન *

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી એવમ્ પૂજ્ય બહિનશ્રીકી અનુપસ્થિતિમેં મુમુક્ષુ સમાજ ગૌરવ લે શકે એસા યહ ભવ્ય જિનાલય ગુરુ-શાસન-પ્રભાવનાકી અભિવૃદ્ધિરુપ બના હે. ઈસ સમર્પણતાકે લિયે ઈનકે નિર્માતા શ્રી નવીનભાઈ પોપટલાલ શાહકી ભક્તિ એવમ્ શ્રદ્ધા અત્યંત પ્રશંસનીય એવમ્ અભિનંદનીય હે.

* ધર્મપ્રભાવનાકે આધારસ્તમ્ભ *

અહો! અધ્યાત્મયુગસ્રષ્ટા પરમોપકારી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને સ્વાનુભવપ્રમુખ અધ્યાત્મ વિદ્યાકે

लोकोत्तर युगका मंगल प्रवर्तन तो किया ही, अपितु इसके साथ साथ साधकको भूमिकाके अनुरूप आनेवाली वीतराग देव-शास्त्र-गुरुकी अपार महिमा भी सुचारु समझाई. स्वानुभवविभूषित पूज्य ढाडिनश्रीने सही कडा है कि—“पूर्णाता प्रगट न हो वहाँ तक साधक जिव अन्तरमें निज चैतन्यभगवानको अेवम् बाडरमें वीतराग देव-शास्त्र-गुरुको साथ रभता है. डमें अैसे वीतराग देव-शास्त्र-गुरुका सांनिध्य मिला उसके जैसा दूसरा कोरु पुण्य नहीं है. उनकी समीपमें स्वानुभूति हो, उसकी वृद्धि हो अेवम् पूर्णाता हो, बस यही अेक करने जैसा है. वही जिवन जना सार्थक है.” अडो! निश्चय-व्यवडारकी सन्धिबद्ध जिनकी अैसी साधना सदा प्रतापवन्त वर्त रही है और जिनका धर्मोपकार मुमुक्षुओंको निश्चय-व्यवडारके सुमेलयुक्त आध्यात्मिक जिवन प्रति ले जाता है उन डमारे परम तारणडार, वीतरागजिनधर्मप्रत्मावनाके प्रमुष आधारस्तम्भ, परमोपकारी उभय सन्तोंको (पूज्य गुरुदेवश्री अेवम् पूज्य ढाडिनश्रीको) अत्यन्त भक्तिपूर्वक प्रणाम.

अडो! जयवन्त वर्तो श्री जिनभिम्ब-पंचकल्याणक-प्रतिष्ठाडडोत्सव! जयवन्त वर्तो पूज्य कडानगुरुदेव अेवम् पूज्य ढाडिनश्री यम्पाणेन और उन डोनोंका श्रेयोवर्धक मंगलकारी प्रत्मावना-उडय!!

भिम्बप्रतिष्ठा भर्ष सङ्ग, नरनारी अधडार.
वीतराग-विज्ञानमय, धर्म बढो अविकार.

अडो! उपकार जिनवरका, कुन्डका, ध्वनि दिव्यका.
जिनके, कुन्डके, ध्वनिके दाता श्री गुरु-कडानका.

—दाता भगवती मातका

—ईति शुभं भूयात.

जिस प्रकार दूधको पीकर भी सर्प कभी विषसे रहित नहीं डोता है, जिस प्रकार दूध और शडडके घडोसे सींया गया भी नीमका वृक्ष कडुवे पनेको नहीं डोडता है, तथा जिस प्रकार डलोंके द्वारा जेती गर्ष भी उसर भूमि कभी अनाजको नहीं डेती है, उसी प्रकार सज्जन पुरुषोंके समागममें रहकर भी दुर्जन कभी अपनी कुटिलताको नहीं डोडता.

—श्री अमितगति आचार्य, सुभाषितरत्नसंडोड, श्लोक-४४०

॥ नमः श्रीकलानगुरुदेवाय ॥

॥ नमः श्रीऋषभदेवाय ॥

॥ वंदे भगवतीमातरम् ॥

श्री उपनगर दिगंबर जैन मुमुक्षु मंडल-मलाड द्वारा आयोजित
श्री ऋषभदेव भगवान् दिगंबर जिनमंदिरमां प्रतिष्ठेय त्वां जिनबिंबोत्तो
श्री दिगंबर जिनबिंब पंचकल्याणक प्रतिष्ठा महोत्सव

निमंत्रण-पत्रिका

(ता. ३०-४-२००१ थी ता. ७-५-२००१)

आनंदोल्लास सह निवेदन के—आपणा भवोदधितारणहार, परमोपकारी, जिनेन्द्रमहिमा-
प्रभावक, परमपूज्य सद्गुरुदेव श्री कानजस्वामी तथा विशिष्टोपकारी, धन्यावतार, प्रशममूर्ति
पूज्य भडेनश्री यंपाभेनना धर्मोपकारना सुप्रतापे मुंबईनगरीना अमारा मलाड उपनगरे श्री
ऋषभदेव भगवान् दिगंबर जिनमंदिरना उपरना भागमां निर्मित श्री पंचमेरु-नंदीश्वरनी
विस्तृतिकृत भव्य रचनामां जिनबिंबोनी पुनः वेदीप्रतिष्ठानो, धातकीपंड-विदेहक्षेत्रना तथा जंबु-
भरतना भावी भगवंतो (२५"ना संगेभरभर)नां, विधिनायक श्री शांतिनाथ भगवान् (८"ना
पंचधातु)ना तथा श्री चंद्रप्रभ भगवान् (८"ना पंचधातु)ना वीतराग भाववादी जिनबिंबोनी
पंचकल्याणकपुरःसर मंगल प्रतिष्ठा वि. सं. २०५७, वैशाख सुद ७, सोमवार, ता. ३०-४-२००१
थी वैशाख सुद १५, सोमवार, ता. ७-५-२००१ सुधी 'श्री जिनबिंब-प्रतिष्ठा अष्टाहिक-
महोत्सव'रूपे जिनेन्द्रभक्तिसह उजववानुं निश्चित करवामां आव्युं छे.

आ जिनेन्द्र महिमानी प्रभावनाना मंगल-महोत्सवनी भव्य आमंत्रण पत्रिका मुद्रणाधीन
छेई, आपने ते मणवामां विलंब थाय तेवी संभावना छेवाथी, आप सौ उपरोक्त पंचकल्याणक
प्रतिष्ठामहोत्सवमां आत्महितना हेतुभूत अनेकविध कार्यक्रमोना लाभ लेवा जरूरी पधारणो—अवुं
अमारुं भावनीनुं छार्दिक आमंत्रण छे.

स्थल :

पूज्य गुरुदेव श्री कानजस्वामी प्रेरित : श्री ऋषभदेव भगवान् दि. जिनमंदिर

पूज्य गुरुदेव श्री कानजस्वामी मार्ग, रामलीला मेदान सामे,

दक्षिणी रोड, मलाड (ईस्ट), मुंबई-४०००८७

फोन : 8839604, 8443747 * E-mail : upnagardjain@yahoo.com

लि.

श्री दि. जिनबिंब पंचकल्याणक प्रतिष्ठामहोत्सव

समिति वती,

चीमनलाल ढाकरशी मोदी

—अध्यक्ष

श्री उपनगर दिगंबर जैन मुमुक्षुमंडल

वती

नगीनदास हिंमतलाल ढगली

—प्रमुख

વૈરાગ્ય સમાચાર :—

સુરેન્દ્રનગરનિવાસી શ્રી ત્રંબકલાલ હિંમતલાલ ઘડીયાળી (વર્ષ-૯૧) તા. ૯-૧૨-૨૦૦૦ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. તેઓએ વર્ષો સુધી સોનગઢ સ્થાયી રહીને ઘણો જ લાભ લીધો હતો.

મુંબઈનિવાસી ભાઈલાલભાઈ કેશવલાલ દોશી (વર્ષ-૮૫) તા. ૧૫-૧૨-૨૦૦૦ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

રાજકોટનિવાસી રામુબેન ગણેશભાઈ પટેલ (વર્ષ-૬૦) તા. ૧૭-૧-૨૦૦૧ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

રખીયાળનિવાસી લલિતાબેન બીપીનભાઈ ગાંધી (વર્ષ-૪૯) તા. ૨૯-૧-૨૦૦૧ના રોજ આકસ્મિક સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. તેઓને ઘણી તત્ત્વરુચિ હતી.

લીંબડીનિવાસી (હાલ-મુંબઈ) શ્રી કસ્તુરીબેન હિંમતલાલ શાહ (વર્ષ-૮૫) તા. ૫-૨-૨૦૦૧ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

જામનગરનિવાસી પ્રેમપ્રકાશ જૈન (વર્ષ-૭૦) તા. ૧૨-૨-૨૦૦૧ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

વઢવાણનિવાસી કનુભાઈ લઘરાભાઈ ડોડિયા (વર્ષ-૮૫) તા. ૧૫-૨-૨૦૦૧ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

વઢવાણનિવાસી (હાલ ઘાટકોપર) શ્રી રમણીકલાલ લાલચંદ દોશી તા. ૧૬-૨-૨૦૦૧ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

પાલનપુરનિવાસી શ્રી ડાહ્યાભાઈ મહેતા (નિવૃત્ત ન્યાયધીશ)ના ધર્મપત્ની શ્રી સુભદ્રાબેન (વર્ષ-૮૨) તા. ૧૯-૨-૨૦૦૧ના રોજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

સ્વર્ગસ્થ આત્માઓએ વારંવાર સોનગઢ આવીને પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની ભવનાશક અધ્યાત્મ-અમૃતવાણીનો ઘણો લાભ લીધો હોવાથી દેવ-ગુરુનું સ્મરણ, જ્ઞાયકનું રટણ ને આત્મચિંતન કરતાં કરતાં શાંતિથી દેહ છોડ્યો હતો. તેઓ વીતરાગ દેવ-ગુરુ-ધર્મના ઉપાસક, તત્ત્વચિંતક હતા. પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના શરણમાં પ્રાપ્ત કરેલાં આત્મસંસ્કારો વૃદ્ધિ પામીને વીતરાગ દેવ-ગુરુ-ધર્મના શરણમાં તેઓ શીઘ્ર આત્મોન્નતિ પામો એ જ ભાવના.

* પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનાં હૃદયોદ્ગાર *

❁ આહાહા ! પોતાની જ્ઞાનની પર્યાય પણ જ્ઞાયકને પરજ્ઞેય છે. ભાવેન્દ્રિય છે એમ સિદ્ધ કરે છે, વ્યવહારનયનો વિષય છે એમ સિદ્ધ કરે છે, પણ વિશ્વાસમાં આવનાર, ભરોંસામાં આવનાર જ્ઞાયકથી તે ભિન્ન છે. વ્રત તપ આદિના વિકલ્પ આત્મા નહીં ને આત્મામાં તે નહીં પણ અહીં તો કહે છે કે ખંડખંડ જ્ઞાનની પર્યાય કે જે પોતાની છે તે પણ જ્ઞાયકથી સર્વથા ભિન્ન છે. ક્ષયોપશમનો અંશ જે ખંડખંડ જ્ઞાન, પ્રભુ ! એ તારી ચીજ નહીં; ત્યારે તું કોણ છો ?—કે અખંડ એકરૂપ ચૈતન્યસ્વભાવ તું છો. એના દ્વારા ભાવેન્દ્રિયને તું સર્વથા ભિન્ન જાણ. ત્રણલોકનો નાથ પ્રભુ તું છો, એના અવલંબન દ્વારા ભાવેન્દ્રિયને પોતાથી સર્વથા ભિન્ન જાણ. ૨૦૬.

❁ નવતત્ત્વરૂપ પરિણમનને દેખે છે તે દેખવું છોડી દે અને વસ્તુને દેખ ! આ તારે કરવાનું છે. નવતત્ત્વરૂપ પરિણમનને દેખે છો ઈ તને રોગ છે. ૨૦૭.

❁ પરદ્રવ્ય તો આત્માનું સ્વરૂપ નથી, રાગ તો તારો નથી પણ નિર્વિકલ્પ મોક્ષમાર્ગની દશા પણ તારું વાસ્તવિક સ્વરૂપ નથી, તે પણ ઉપચારથી આત્માનું સ્વરૂપ છે. અહીં તો દૃષ્ટિનો વિષય બતાવવો છે, તેથી દૃષ્ટિના વિષયમાં પર્યાય નથી તે અહીં બતાવ્યું છે. સમ્યગ્દૃષ્ટિનો વિષય સમ્યગ્દૃષ્ટિ નથી, દૃષ્ટિનો વિષય દૃષ્ટિ વિનાનું—પર્યાય વિનાનું દ્રવ્ય છે તોપણ નિશ્ચય-મોક્ષમાર્ગ સાધક હોવાથી તેને સદ્ભૂત ઉપચારનયથી જીવનું સ્વરૂપ કહ્યું છે. ૨૦૮.

❁ સ્વભાવથી એકત્વ અને રાગાદિ વિભાવથી વિભક્ત એવા આ જ્ઞાયક ભગવાનને હું શુદ્ધાત્મસ્પર્શી નિજ વૈભવ વડે દેખાડું છું; જો હું દેખાડું તો તમે તમારા પોતાના સ્વાનુભવપ્રત્યક્ષ વડે પરીક્ષા કરીને તેનો સ્વીકાર કરજો. અહા ! પાંચમા આરાના સંત પાંચમા આરાના શ્રોતાઓને કહે છે : પ્રભુ જ્ઞાનાનંદના રસકસથી ભરપૂર જ્ઞાયકચીજ અંદર મૌજૂદ પડી છે ને ! જાગતો જીવ અંદર ઊભો છે તે ક્યાં જાય ? એ તો તને સહજ જ છે, સુગમ જ છે. તે સહજ તેમ જ સુગમ સ્વરૂપને મારા અંતરના વૈભવથી દર્શાવું છું, તેને તું તારા અનુભવપ્રત્યક્ષથી પ્રમાણ કરજે. ૨૦૯.

❀ મરણ આવતાં બહુ પશ્ચાતાપ થશે ❀

હે ભવ્ય જીવ ! આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપની ભાવના જ્ઞાન સહિત વિનય પૂર્વક હંમેશા કરો, નહિ તો મરણ આવતાં બહુ પશ્ચાતાપ થશે કે હું કંઈ કરી ન શક્યો. તથા મરણનો સમય નિશ્ચિત નથી તેથી આત્મજ્ઞાનની ભાવના સદાય કરવાયોગ્ય છે.

—શ્રી કુલધર આચાર્ય

If undelivered please return to :—

Shri Dig. Jain Swadhyay Mandir Trust
SONGADH-364 250 (INDIA)

Licence No. 21 'Licensed to
Post Without Prepayment'

પ્રકાશક : શ્રી ચીમનલાલ ઠાકરશી મોદી, મંત્રી-ટ્રસ્ટી
શ્રી દિગંબર જૈન સ્વાધ્યાયમંદિર ટ્રસ્ટ
સોનગઢ-૩૬૪ ૨૫૦

મુદ્રક : કહાન મુદ્રણાલય, સોનગઢ

તંત્રી : હીરાલાલ ભીખાલાલ શાહ

માલિક : શ્રી દિગંબર જૈન સ્વાધ્યાયમંદિર ટ્રસ્ટ
સોનગઢ-૩૬૪ ૨૫૦

સ્થળ : જૈન વિદ્યાર્થી ગૃહ કમ્પાઉન્ડ,
સોનગઢ-૩૬૪૨૫૦

સંપાદક : નાગરદાસ બેચરદાસ મોદી

આજીવન સભ્ય ફી : ૧૦૧/-

વિદેશ માટે (સી-મેઈલથી) રૂા. ૪૫૦/-

વાર્ષિક લવાજમ : રૂા. ૮/-

વિદેશ માટે (સી-મેઈલથી) રૂા. ૪૫/-

[વિદેશ માટે એર-મેઈલથી મંગાવવા માટે

પોસ્ટેજના વાર્ષિક રૂા. ૨૦૪/- અલગ]

Email : C/o Vshahco@Yahoo.com

Fax : C/o (0278) 411196